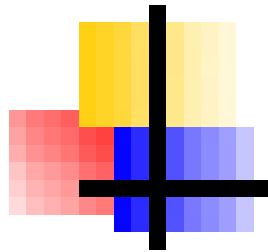

**ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»**

**Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής ΟΤΑ
Η περίπτωση του Δήμου Πυλαίας - Χορτιάτη**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ελπίς Τσαβδαρίδου

Επιβλέπων Καθηγητής:

Ιωάννης Κυρίτσης

Οκτώβριος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
Α΄ ΜΕΡΟΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική.....	7
1.1 Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης.....	8
1.2 Στρατηγική Λισσαβόνας.....	9
1.3 Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την κοινωνική πολιτική.....	11
1.4 Ανακεφαλαίωση.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
Ελληνική Κοινωνική Πολιτική.....	15
2.1 Ιστορική αναδρομή.....	15
2.2 Μεταρρυθμίσεις Διοικητικής Αναδιάρθρωσης «Πρόγραμμα Καποδίστριας».....	17
«Πρόγραμμα Καλλικράτης».....	19
2.3 Ανακεφαλαίωση.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Κοινωνική Πολιτική σε τοπικό επίπεδο.....	21
3.1 Ισχύον θεσμικό πλαίσιο.....	21
3.2 Ανακεφαλαίωση.....	26
Β΄ ΜΕΡΟΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση – Μεθοδολογία έρευνας	
1.1 Εισαγωγικά.....	27
1.2 Μεθοδολογία της έρευνας.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2.1 Εκτίμηση Υφιστάμενης Κατάστασης.....	30
2.2 Συμπεράσματα – Κριτική Αποτίμηση – Προτάσεις.....	49
Βιβλιογραφία.....	54

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη έχει ως αντικείμενο το σχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, αφού περιγράφονται οι βασικές κατευθύνσεις της κοινωνικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, επιχειρείται μελέτη περίπτωσης του σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Ο δήμος ο οποίος εξετάζεται είναι ο δήμος Πυλαίας- Χορτιάτη. Ουσιαστικά, παρουσιάζονται όλα τα προγράμματα και οι δράσεις του συγκεκριμένου δήμου που εφαρμόζονται με στόχο την ενίσχυση της τοπικής κοινωνικής πολιτικής, τα πλεονεκτήματα τα οποία έχουν ως τώρα επιτευχθεί, καθώς και οι αδυναμίες οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ένα γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την έρευνα είναι ότι ο δήμος Πυλαίας- Χορτιάτη εφαρμόζει πολλές δράσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, οι οποίες είναι εναρμονισμένες με τις επιταγές των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και με τους στόχους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ωστόσο, η οικονομική κρίση, καθώς και οργανωτικά προβλήματα συχνά δημιουργούν εμπόδια στην εφαρμογή των προγραμμάτων και των δράσεων αυτών.

ΛΕΞΕΙΣ- ΚΛΕΙΔΙΑ: κοινωνική πολιτική, κράτος πρόνοιας, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, τοπική αυτοδιοίκηση, ευρωπαϊκή πολιτική

ABSTRACT

Subject of the present study is the design of social policy at local level. More specifically, after the principal aspects of social policy are described, not only at European but also at national level, a case study of a social policy design at local level is being attempted. The municipality that is being studied is the Municipality of Pilea-Chortiatis. All the programs and actions that take place within the specific municipality are presented as well as the advantages gained by these programmes and the weaknesses of them to be addressed. A general conclusion that has been formulated through this study is that the Municipality of Pilea-Chortiatis applies many actions within the field of social policy, which are in accordance with the European Union's standards and the goals of the local authorities. Nevertheless, the economic crisis, combined with various organizational problems, result in many restrictions in the implementation of those programmes and actions.

KEY- WORDS: social policy, State of Providence, vulnerable social groups, local authorities, European policy

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί ο σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο και, πιο συγκεκριμένα, η μελέτη της περίπτωσης του δήμου Πυλαίας- Χορτιάτη. Ειδικότερα, αφού εξετάσουμε σε θεωρητικό επίπεδο τα σύγχρονα ζητήματα, τους στόχους και τις εφαρμογές της κοινωνικής πολιτικής στη χώρα μας, αλλά και στην Ευρώπη γενικότερα, θα επιχειρήσουμε μελέτη περίπτωσης για τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίον σχεδιάζεται η κοινωνική πολιτική στο συγκεκριμένο δήμο και το βαθμό στον οποίον αυτή είναι αποτελεσματική.

Ο σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής αναφέρεται στη στοχοθεσία και στην οργάνωση δράσεων και προγραμμάτων για την προστασία των ευπαθών κοινωνικών ομάδων από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Σήμερα, σε μία εποχή κατά την οποία η οικονομική κρίση πλήττει τη χώρα μας, αλλά και ολόκληρη την Ευρώπη, ο αποτελεσματικός σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής είναι πιο επίκαιρος από ποτέ, καθώς όλο και περισσότερα μέλη του πληθυσμού κινδυνεύουν από φαινόμενα ακραίας φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Όταν αναφέρεται κανείς στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, εννοεί ομάδες των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσκολεύεται από αιτίες όπως οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, σωματικές, ψυχικές ή αισθητηριακές αναπηρίες ή απρόβλεπτα γεγονότα που επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας (Ν.4019/2011, ΦΕΚ Α'216. 30.9.2011).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εντάσσει την κοινωνική πολιτική στις άμεσες προτεραιότητές της και θέτει στόχους και υποχρεώσεις για τα κράτη- μέλη της, ώστε αυτά να εφαρμόσουν τις ανάλογες δράσεις σε επίπεδο εθνικό, αλλά και τοπικό. Άλλωστε, είναι κοινώς αποδεκτό σήμερα ότι ο σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο είναι πιο αποτελεσματικός, καθώς η τοπική αυτοδιοίκηση έχει πιο άμεση επαφή με τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι δυνατόν να γνωρίζει καλύτερα τα κοινωνικά προβλήματα που υπάρχουν στον περίγυρό της. Έτσι, στην ουσία ο σχεδιασμός της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο αποτελεί μία προσπάθεια εφαρμογής των ευρωπαϊκών και των εθνικών προγραμμάτων και υλοποίησης των στόχων μέσα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.).

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη, ένα θεωρητικό και ένα ερευνητικό. Το πρώτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους παρουσιάζει, περιγράφει και αναλύει την

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, ενώ το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στην κοινωνική πολιτική της Ελλάδας από την εποχή του Καποδίστρια μέχρι σήμερα. Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στο ισχύον νομικό πλαίσιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής σε επίπεδο τοπικό.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας αρχίζει με την παρουσίαση της ερευνητικής μεθόδου για τη διερεύνηση της κοινωνικής πολιτικής που ακολουθείται από το δήμο Πυλαίας- Χορτιάτη. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα όπως προέκυψαν από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στις συνεντεύξεις που παραχώρησαν. Πιο συγκεκριμένα, εκτιμάται η παρούσα κατάσταση που ισχύει για την κοινωνική πολιτική του συγκεκριμένου δήμου μέσα από την καταγραφή και την παρουσίαση όλων των προγραμμάτων και δράσεων στα οποία αυτός συμμετέχει. Τέλος, παρατίθενται τα σημαντικότερα συμπεράσματα και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Α' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική

Στην κοινωνική πολιτική συμμετέχουν συνασπισμοί κρατών και διεθνείς οργανώσεις μέσω της διατύπωσης σχεδιασμού πολιτικών κοινωνικής προστασίας και φροντίδας (Collins et al,1992). Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο και η τοπική του διάσταση αποτελούν τον πιο οργανωμένο μηχανισμό παρέμβασης στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Χαράσσει τη στρατηγική, ιεραρχεί τις κοινωνικές δράσεις και εξασφαλίζει τους αναγκαίους πόρους για την υλοποίηση των τομεακών προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής (I.T.A., 2006). Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο επανακαθορίστηκε μετά την καταστροφή που επέφερε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, η οποία ήταν καθοριστικής σημασίας και εξαιτίας της οποίας ήταν αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας κοινωνική πολιτική. Η οργάνωσή του είναι συλλογική, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ακραία φαινόμενα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που απειλούν την ποιότητα ζωής του πληθυσμού της Ευρώπης. Πλέον, τα βασικά χαρακτηριστικά του επικεντρώνονται στις αρχές της κοινωνικής προστασίας, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού του πληθυσμού της Ευρώπης (Τράντας, 2004).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση επικρατούν τέσσερα διαφορετικά κοινωνικά μοντέλα, το καθένα από τα οποία λειτουργεί διαφορετικά. Πιο συγκεκριμένα, το μοντέλο των βόρειων χωρών και το αγγλοσαξονικό μοντέλο προσφέρουν οφέλη στους ανέργους, αλλά δεν παρέχουν την ανάλογη κοινωνική προστασία στους εργαζόμενους, ενώ αυτό των ηπειρωτικών ευρωπαϊκών χωρών διαθέτει κοινωνικά οφέλη και στις δύο κοινωνικές ομάδες. Το μεσογειακό μοντέλο, παρέχει προστασία στους έχοντες εργασία αλλά όχι και στους μη έχοντες (Κωστής, 2013). Παρά τις αδυναμίες των παραπάνω μοντέλων, είναι φανερό ότι επιχειρείται από τις χώρες της Ε.Ε. η επίλυση κοινωνικών ζητημάτων, η οποία σταδιακά θα επιφέρει την οικονομική ανάκαμψη και ευημερία του πληθυσμού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1989) με τη συμμετοχή των υπολοίπων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων αναγνώρισε το σημαντικό ρόλο της τοπικής ανάπτυξης στην αντιμετώπιση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού χωρίς ωστόσο να υφίσταται και το αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπισή τους. Την τελευταία δεκαετία υλοποιήθηκαν στοχευμένες δράσεις για την

αντιμετώπιση της ανεργίας μέσω των τοπικών πρωτοβουλιών και των Συμφώνων για την απασχόληση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2003).

Η κύρια αποστολή της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Πολιτικής αποτυπώνεται ως εξής: «η κοινότητα και τα κράτη- μέλη έχουν στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ώστε να καταστήσουν δυνατή την εναρμόνισή τους με παράλληλη διατήρηση της προόδου, την κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και καταπολέμησης του αποκλεισμού» (άρθρο 136 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας). Επίσης, στο «Χάρτη των θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων» του Συμβουλίου της Ευρώπης (1989) αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη - μέλη θα εξασφαλίσουν ένα πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, του εργατικού δικαίου, της ισότητας των ευκαιριών, της υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας και της κοινωνικής προστασίας. Ακόμη, προβάλλονται οι στόχοι της Ε.Ε. και οι αντιλήψεις σε εργασιακά κυρίως θέματα. Επιπλέον, παρατηρείται ότι παρά την απουσία της νομικής δέσμευσης από το «χάρτη» για τα κράτη – μέλη, διατυπώνονται θέσεις και οριοθετείται μια κοινή βάση αντίληψης για τα θέματα κυρίως της εργασίας (Περράκης, 1990). Γίνεται παραδεκτό ότι κάθε πολιτική που αποτελεί κεντρικό σχεδιασμό θα πετύχει μόνο με την ενεργή δράση και συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών φορέων.

1.1 Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης

Στη διάσκεψη κορυφής του Λουξεμβούργου (1997), εγκαινιάστηκε ο νέος τίτλος «Απασχόληση» στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την απασχόληση (ΕΣΑ) με την προοπτική να συντονιστούν οι εθνικές πολιτικές στον τομέα αυτό¹. Η ΕΣΑ θεσπίζει ένα πλαίσιο πολύπλευρης εποπτείας και παρακινεί τα κράτη - μέλη να υλοποιήσουν πιο αποτελεσματικές πολιτικές, όσον αφορά την επαγγελματική ένταξη, το επιχειρηματικό πνεύμα, την ικανότητα προσαρμογής και την ισότητα ευκαιριών στο επίπεδο της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την απασχόληση υιοθετήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν (1994), κατοχυρώθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και αναμορφώθηκε στη σύνοδο κορυφής του Λουξεμβούργου. Για πρώτη φορά κατατέθηκαν κατευθυντήριες

¹ Η γέννηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την απασχόληση: η διαδικασία του Λουξεμβούργου – <http://europa.eu.int/scadplus/leg/el/cha/c11318.htm>

γραμμές για τον τομέα της απασχόλησης οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση σχεδιασμού των εθνικών σχεδίων δράσης. Πλέον για τα θέματα αυτά κρίνεται απαραίτητος ο συντονισμός των εθνικών πολιτικών με τη δέσμευση των κρατών - μελών για μια κοινή κατεύθυνση, που θα εφαρμόζεται στο πλαίσιο τεσσάρων πυλώνων της ΕΣΑ:

- *Απασχολησιμότητα*
- *Επιχειρηματικό πνεύμα*
- *Προσαρμοστικότητα*
- *Ισότητα των ευκαιριών*

Οι τέσσερις αυτοί πυλώνες αποτέλεσαν τμήμα όλων των πολιτικών που ανέπτυξε η Ε.Ε. και εφαρμόστηκαν παράλληλα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσω της στρατηγικής αυτής, αναπτύχθηκε η τοπική διάσταση των πολιτικών για την απασχόληση με το σχεδιασμό και την εφαρμογή Τοπικών Σχεδίων Δράσης, όπως α) τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης από συμπράξεις τοπικών και περιφερειακών φορέων, β) το πρόγραμμα δράσης κατά του κοινωνικού αποκλεισμού, γ) οι κοινοτικές πρωτοβουλίες Urbab II, Interreg κ.ά. (ΙΤΑ 2006). Στο συμβούλιο της Λισσαβόνας (2000) διατυπώθηκε ο στόχος με χρονικό ορίζοντα δεκαετίας «να γίνει η Ευρώπη η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης στον κόσμο, ικανή για μια βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη συνοδευόμενη από ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».

1.2 Στρατηγική Λισσαβόνας

Τα αποτελέσματα της συνόδου κορυφής της Λισσαβόνας επικεντρώθηκαν στην εφαρμογή ενός νέου οικονομικού μοντέλου και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας στην Ευρώπη. Οι αρχηγοί των κρατών και κυβερνήσεων συμφώνησαν να υλοποιήσουν ένα νέο στρατηγικό στόχο που περιελάμβανε την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της γνώσης ανά την υφήλιο, μία «ηλεκτρονική Ευρώπη» ικανή για μια βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και ποιοτικότερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Τα κράτη - μέλη δεσμεύτηκαν ότι θα αυξήσουν τις επενδυτικές δαπάνες για την εκπαίδευση προκειμένου να εξασφαλίσουν τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών επικοινωνίας προσβάσιμων σε όλους, ενώ δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη του

κράτους πρόνοιας. Συμφώνησαν να πραγματοποιείται μια σύνοδος κορυφής της Ε.Ε. κάθε άνοιξη που θα ερευνά τα οικονομικά και κοινωνικά θέματα και θα διασφαλίζεται η συνοχή και η παρακολούθηση της προόδου των εργασιών. Η «Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού» αποτελεί μια νέα μορφή πολιτικής συνεργασίας, η οποία διαμορφώθηκε για να ενισχύσει την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων μεταξύ των κρατών - μελών της Ευρώπης, σεβόμενη παράλληλα την αρχή της επικουρικότητας. Έτσι, δημιουργήθηκε ένας μηχανισμός εποπτείας και συντονισμού που περιελάμβανε κατευθυντήριες γραμμές αποδεκτές από όλα τα κράτη - μέλη, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε η ανάγκη παρακολούθησης των στόχων - μέτρηση ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών, όπως η μέτρηση της φτώχειας. Αυτό συνεπάγεται το σχεδιασμό μέτρων σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε κράτους-μέλους τα οποία θα παρακολουθούνται και θα αξιολογούνται για να αποτελέσουν τις λεγόμενες καλές πρακτικές. Η ΑΜΣ εφαρμόστηκε παράλληλα και σε άλλους τομείς κοινωνικής προστασίας (Begg and Berghman. 2002).

Τα κράτη - μέλη υποχρεούνται να εκπονούν κάθε διετία Εθνικά Σχέδια Δράσης για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ενισχύοντας έτσι το κράτος πρόνοιας. Έτσι, απαιτείται να αναλάβουν δράσεις που αφορούν: α) την προώθηση όλων στην απασχόληση, την περίθαλψη, την υγεία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και αθλητισμό, β) δράσεις για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, γ) την αποτροπή του αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, δ) την ενεργοποίηση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων για την ανάπτυξη των κοινωνικών δομών και τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων, ώστε να διασφαλιστεί ο συντονισμός των κοινωνικών δράσεων μέσω ενός εποικοδομητικού διαλόγου². Επίσης, μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Εργαζόμαστε μαζί εργαζόμαστε καλύτερα», αποφασίστηκε από κοινού τα κράτη- μέλη να επαναπροσδιορίσουν την Ανοιχτή Μέθοδο Συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, προκειμένου να επιτευχθεί μια διαδικασία ανοικτού συντονισμού για τους τομείς της κοινωνικής ένταξης, των συνταξιοδοτήσεων και της υγειονομικής περίθαλψης (Βρυξέλλες 22/12/2005) - (COM 706, 2005). Έτσι, προέκυψε η υποχρέωση των κρατών- μελών να καταρτίζουν Εθνική Έκθεση για θέματα

² Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «καταπολέμηση της φτώχειας & του κοινωνικού αποκλεισμού – καθορισμός στόχων» 14110/00/SOC 470, Έκθεση Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας προς τη Σύνοδο του Συμβουλίου της 3^{ης} Δεκεμβρίου 2002» 14164/1/02/soc 508

κοινωνικής ένταξης και προστασίας στην οποία θα καθορίζονταν η στρατηγική για την επίτευξη των κοινών στόχων. Η πρώτη κοινή Εθνική Έκθεση καταρτίστηκε το 2006 και συμπεριλάμβανε τους στρατηγικούς στόχους στους τομείς α) της κοινωνικής προστασίας και ένταξης για την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, β) των συντάξεων με στόχο την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών και γ) την υγειονομική περίθαλψη και την μακροχρόνια φροντίδα με στόχο την πρόσβαση όλων σε ένα αξιοπρεπές υγειονομικό σύστημα (ΙΤΑ, 2006).

1.3 Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την κοινωνική πολιτική

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η «Ευρώπη 2020» αποτελεί μια στρατηγική «που θα μετατρέψει την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) σε μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία, παρέχοντας υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής» (European Commission, 2010). Η νέα δεκαετής Ευρωπαϊκή Στρατηγική διαδέχεται την Στρατηγική της Λισσαβόνας (2000 – 2010) και φιλοδοξεί να ανταποκριθεί στα κρίσιμα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της Ευρώπης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την παραπάνω στρατηγική της Ευρώπης 2020 (COM,2010) θέτοντας τις κάτωθι προτεραιότητες:

- *την Έξυπνη ανάπτυξη*
- *τη Βιώσιμη ανάπτυξη*
- *την Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς*

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θέτει πέντε Πρωταρχικούς Στόχους για όλα τα κράτη-μέλη ως το 2020. Μεταξύ αυτών, συμπεριλαμβάνεται η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, μέσω της μείωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, γεγονός που θα συμβάλει στη μείωση της φτώχειας των ανθρώπων που διαβιούν είτε σε συνθήκες ακραίας φτώχειας είτε σε νοικοκυριά ανέργων. Οι άλλοι τέσσερις στόχοι αφορούν στην απασχόληση, την εκπαίδευση, την έρευνα και ανάπτυξη, την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή. Υποστηρίζεται ότι οι ανωτέρω στόχοι είναι ρεαλιστικοί και κατ' επέκταση, υλοποιήσιμοι από όλα τα κράτη- μέλη, τα οποία έχουν την υποχρέωση να εφαρμόσουν την παραπάνω κοινωνική πολιτική με αναφορά σε μετρήσιμους δείκτες για τον καθένα χωριστά και σε περιπτώσεις απόκλισης από τους

στόχους επαναπροσδιορισμός τους για την επίτευξή τους³. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθορίζει τους στόχους με συγκεκριμένες προτάσεις που καταγράφονται ως εξής:

- απασχόληση του πληθυσμού σε ηλικίες 20 – 64 ετών σε ποσοστό 75%
- επένδυση στην Ενέργεια και Καινοτομία σε ποσοστό 3% του ΑΕΠ της ΕΕ
- επίτευξη των στόχων του «20/20/20» για το κλίμα, ενέργεια και τη μείωση εκπομπών ρύπων ποσοστού σε 30%
- μείωση του αριθμού ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο κατά 10% και αύξηση των εισακτέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά 40%
- μείωση του αριθμού ατόμων που κινδυνεύουν από την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 20 εκατομμύρια

Ενόψει υλοποίησης των πανευρωπαϊκών στόχων, τα κράτη- μέλη καθορίζουν τους εθνικούς στόχους λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητές τους και προτείνοντας μέτρα ανάπτυξης και επίτευξής τους. Γι' αυτό, απαιτείται η άσκηση συγκεκριμένης πολιτικής και η ανάληψη και ο συντονισμός ευρύτερων δράσεων σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Έτσι, υιοθετήθηκαν εμβληματικές πρωτοβουλίες, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως καταλύτες για την επίτευξη της προόδου για κάθε μια από τις βασικές προτεραιότητες που καταγράφηκαν παραπάνω. Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας αποτελεί μια κοινωνική καινοτομία της νέας αυτής στρατηγικής με σκοπό «τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία» (European Commission, 2010b).

Στη συνέχεια, αναπτύσσονται οι δυο από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες που αφορούν στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής στους κόλπους της Ε.Ε.:

➤ **«Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»**

Στόχο της αποτελεί ο εκσυγχρονισμός της αγοράς εργασίας, που θα επιφέρει την αύξηση της απασχόλησης και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των κοινωνικών μοντέλων. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων των πολιτών, οι οποίοι θα ανταποκρίνονται θετικά στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας με

³ http://ec.europa.eu/europa2020/europa-2020-in-a-nutshell/targets/index_el.htm

απώτερο σκοπό τη μείωση της ανεργίας και την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εργαστεί για την επίτευξη του στόχου με:

- **τον καθορισμό και την εφαρμογή από κοινού με τους Ευρωπαϊκούς Κοινωνικούς Εταίρους** της δεύτερης φάσης του προγράμματος «ευελιξία με ασφάλεια» και τον εντοπισμό τρόπων για την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας
- **την προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου στα νέα πρότυπα εργασίας** και τη μείωση των κινδύνων στην υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων
- **τη διευκόλυνση της κινητικότητας των εργαζομένων εντός της Ε.Ε.** και την προσαρμογή της προσφοράς εργατικού δυναμικού στη ζήτηση με την χρηματοδοτική από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την προώθηση μιας ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής
- **την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα** και την προώθηση της συνεργασίας
- **την προώθηση συνεργασιών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση** με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων
- **την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού πλαισίου δεξιοτήτων, επαγγελματιών και προσόντων (ESCO)** και την προώθηση μιας κοινής γλώσσας και ενός επιχειρησιακού εργαλείου στην εκπαίδευση και την εργασία

Σε εθνικό επίπεδο τα κράτη - μέλη υποχρεούνται να εφαρμόσουν τους εθνικούς τους στόχους, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας και στην επίτευξη της εναρμόνισης της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής. Ταυτόχρονα, καλούνται να προωθήσουν νέες μορφές πολιτικών για την εξισορρόπηση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, την παράταση του επαγγελματικού βίου και την ισότητα των φύλων. Επιπλέον, κυρίαρχες προτεραιότητες είναι η αναθεώρηση της αποδοτικότητας των φορολογικών συστημάτων για την ανταμοιβή της εργασίας, η ενθάρρυνση της αυτοαπασχόλησης και η συνεισφορά στη βελτιστοποίηση των προσόντων των εργαζομένων με χαμηλή εξειδίκευση. Αδήριτη ανάγκη αποτελεί η εφαρμογή εθνικών πολιτικών για τη θέσπιση εθνικού πλαισίου προσόντων, ως βάσης δημιουργίας ενός αντίστοιχου ευρωπαϊκού, καθώς και η διασφάλιση πρόσβασης και συμμετοχής στη δια βίου μάθηση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2010).

➤ **«Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας»**

Βασικό άξονα της ΕΕ αποτελεί η διασφάλιση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνεργασίας που θα οδηγήσει στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Για να υπάρξει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση, απαιτείται να πραγματοποιηθούν ενέργειες, ώστε να αναγνωριστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, να βελτιωθεί το βιοτικό τους επίπεδο και να επιτευχθεί η κοινωνική επανένταξή τους.

Σε επίπεδο ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εργαστεί για:

- **το μετασχηματισμό της ανοικτής μεθόδου συντονισμού που αφορά στον κοινωνικό αποκλεισμό και την κοινωνική προστασία και την ανάληψη πρωτοβουλιών για την οικονομική στήριξη των δράσεων**
- **την κατάρτιση καινοτόμων προγραμμάτων για την εκπαίδευση και απασχόληση των ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων, για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών**
- **την αξιολόγηση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, τη βιωσιμότητά τους και τη διασφάλιση ευκολότερης πρόσβασης των πολιτών στην υγειονομική περίθαλψη**

Σε εθνικό επίπεδο τα κράτη - μέλη δεσμεύονται να καταπολεμήσουν τη φτώχεια μέσω της προαγωγής της συλλογικής και ατομικής ευθύνης. Αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εφαρμόσουν μέτρα για την προστασία των κοινωνικών ομάδων που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως οι ηλικιωμένοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι μειονότητες, τα άτομα με αναπηρίες κλπ. Τέλος, οφείλουν να αναπτύξουν τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης, ώστε αφενός να εξασφαλίσουν για τους πολίτες καλύτερη πρόσβαση στην υγεία και αφετέρου να συνεισφέρουν στην ενίσχυση του εισοδήματός τους (Ευρωπαϊκή Πολιτική, 2010).

1.4 Ανακεφαλαίωση

Η χρηματοοικονομική κρίση ανέδειξε τα δημοσιονομικά και οικονομικά προβλήματα της ΕΕ και εξουδετέρωσε την προώθηση του προγράμματος κοινωνικής πολιτικής της Λισσαβόνας. Οι ανομοιογενείς στρατηγικοί προσανατολισμοί των κρατών - μελών και το διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης αποδυναμώνουν την

εσωτερική συνοχή της ΕΕ.. Η Ευρώπη 2020 εμφανίζεται περισσότερο κοινωνική από τη ΣτΛ από την αναθεωρημένη εκδοχή της, που αφορά στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η παραπάνω στρατηγική τίθεται στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής πολιτικής ατζέντας και θεσπίζονται για πρώτη φορά ποσοτικοί στόχοι και κατευθυντήριες γραμμές για την καταπολέμησή της.

Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής αποτελεί εθνική αρμοδιότητα, ενώ τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα θέσπισης κανόνων για την εφαρμογή της. Τα εθνικά συστήματα διατηρούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, χαράζουν πολιτικές σύμφωνα με αυτά και προωθούν τους κοινούς στόχους όπως έχουν διατυπωθεί από την ΕΕ. (Kleinman, 2002). Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική πολιτική υφίσταται υπό την έννοια των θεσμικών εγγυήσεων για θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα (Da Costa 1997). Επισημαίνεται ότι ο ρόλος των ΟΤΑ κρίνεται αναγκαίος στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής διότι καθορίζεται από το εθνικό σύστημα στο οποίο εντάσσονται, μέσω του οποίου συμμετέχουν στην υλοποίηση των ευρωπαϊκών στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ελληνική Κοινωνική Πολιτική

2.1 Ιστορική αναδρομή

Στην Ελλάδα η άσκηση κοινωνικής πολιτικής αρχίζει από την εποχή του Καποδίστρια, με την ίδρυση επτά νοσοκομείων και ενός ορφανοτροφείου στην Αίγινα και με την οικονομική ενίσχυση των περιφερειακών ιδρυμάτων. Ο Ι. Καποδίστριας έθεσε τις βάσεις για ένα αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης με την καθιέρωση των Κοινοτικών και Επαρχιακών Δημογεροντιών (1828) το οποίο κατά την περίοδο της Αντιβασιλείας (Νόμος της 27^{ης} Δεκεμβρίου 1833 «Περί Συστάσεων Δήμων») καταργήθηκε. Έτσι, καθιερώθηκε ο θεσμός του Δήμου, ενώ η Ελλάδα διαιρέθηκε σε Δήμους, επαρχίες και νομούς. Για τη σύσταση ενός Δήμου απαιτούνταν η ύπαρξη τριακοσίων κατοίκων, ενώ τα χωριά με λιγότερους κατοίκους συγχωνεύτηκαν. Έτσι, δημιουργήθηκαν 750 Δήμοι οι οποίοι αργότερα, (Νόμος της 16/22 Σεπτεμβρίου 1840) περιορίστηκαν σε 250. Η προσπάθεια άσκησης κοινωνικής πολιτικής την εποχή του Όθωνα εκφράστηκε με το διάταγμα «Περί Αστυκλικής εν Αθήναις», το Νόμο «Περί συστάσεως Φρενοκομείων», το Νόμο «Περί συστάσεως επαρχιακών ιατρών», καθώς και το διάταγμα «Περί προσόντων των διορισθησομένων ως νομαρχιακών και επαρχιακών ιατρών και περί συστάσεως εξεταστικής αυτών

επιτροπής». Από τα παραπάνω, διαπιστώνεται η προσπάθεια του ελληνικού κράτους να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Η οικονομία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους στηρίζονταν κυρίως στον πρωτογενή τομέα, το εμπόριο και την ναυτιλία. Την περίοδο της εκβιομηχάνισης παρατηρούνται οι πρώτοι πυρήνες μισθωτής εργασίας και εμφανίζεται το φαινόμενο της εσωτερικής μετανάστευσης προς τα μεγάλα αστικά κέντρα. Το διάστημα 1906-1910 συστήνονται τα ταμεία συνταξιοδότησης ή αλληλοβοήθειας του προσωπικού σιδηροδρόμων, υπαλλήλων Εθνικής Τράπεζας κ.ά. (Ληξουριώτης 1992).

Κατά τη βενιζελική περίοδο εμφανίζονται οι πρώτες υπουργικές δομές. Το 1911 στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας συστήνεται τμήμα Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας. Επίσης, συγκροτείται «Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας», με ρόλο καθαρά συμβουλευτικό, με τη συμμετοχή εργοδοτών, εργατών, εργαζομένων, βουλευτών και εμπειρογνομόνων. Με το Νόμο 748/1917 «Περί συστάσεως Υπουργείου Περιθάλψεως» συγκροτείται το πρώτο Υπουργείο με αρμοδιότητες κοινωνικών υπηρεσιών, για την προστασία και στήριξη των ορφανών παιδιών, των χήρων, των προσφύγων κι όλων όσων επλήγησαν από τον πόλεμο. Αργότερα, μετονομάστηκε σε Υπουργείο Υγιεινής Πρόνοιας και Αντιλήψεως με τα θέματα πρόνοιας συνδεδεμένα με τον τομέα της υγείας και διαχωρισμένα από αυτόν της εργασίας. Παρατηρείται λοιπόν ότι υφίσταται προβληματισμός ένταξης του τομέα κοινωνικής πρόνοιας στο υπουργείο εργασίας ή στο υπουργείο υγείας. Η παραπάνω προβληματική ενσωμάτωσης του τομέα κοινωνικής πολιτικής ακολουθήθηκε μέχρι και τις μέρες μας. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, με το Νόμο ΔΝΖ' «Περί συστάσεων Δήμων και Κοινοτήτων» (1912) επιχείρησε να αναδιαρθρώσει το αυτοδιοικητικό σύστημα της χώρας με τη δημιουργία έξι χιλιάδων δήμων και κοινοτήτων στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των λίγων ισχυρών. Ταυτόχρονα, επιχειρήθηκε μεγάλη προσπάθεια ενίσχυσης της περιφερειακής κρατικής διοίκησης με αρνητικά όμως αποτελέσματα για την τοπική αυτοδιοίκηση από την οποία αφαιρέθηκαν πολλές αρμοδιότητες (Τσάτσος, 1988).

Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή συγκροτήθηκε η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων, η οποία επιχείρησε να συντονίσει το έργο της προσφυγικής αποκατάστασης. Η επιτροπή είχε Αμερικανό Πρόεδρο και το έργο της δεν ελέγχονταν από την ελληνική κυβέρνηση, αλλά είχε λειτουργική και οικονομική αυτοτέλεια και οι ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες συγκρούστηκαν πολλές φορές μαζί

της. Όταν διαλύθηκε, οι τελευταίες φάνηκαν ανέτοιμες να συνεχίσουν το έργο της, με αποτέλεσμα οι αρμοδιότητες να κατακερματιστούν σε διάφορους συναρμόδιους φορείς. Με τη λήξη του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου, πραγματοποιείται μια πιο συντονισμένη προσπάθεια για την παροχή κρατικών υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Έτσι, το 1947 δημιουργείται ο οργανισμός «Πρόνοιας Βορείων Επαρχιών Ελλάδος» ο οποίος το 1955 μετονομάστηκε σε «Βασιλική Πρόνοια», ενώ άλλαξε νομική μορφή (1970) και μετατράπηκε σε ΝΠΔ κοινωφελούς χαρακτήρα και μετονομάστηκε εκ νέου σε «Εθνικό Οργανισμό Πρόνοιας» (ΕΟΠ). Το 1998 το ΕΟΠ μετατρέπεται σε ΝΠΔΔ ως «Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας» (ΕΟΚΦ). Τέλος, το 2003 όλοι οι προνοιακοί οργανισμοί μεταφέρονται στα Περιφερειακά Συστήματα Υγείας και Πρόνοιας (ΠΕ.Σ.Υ.Π.). (ΙΤΑ 2006).

Διαπιστώνει κανείς ότι στην Ελλάδα το κράτος πρόνοιας αναπτύχθηκε καθυστερημένα από την εποχή διακυβέρνησης του Ι. Καποδίστρια έως και την Μικρασιατική Καταστροφή. Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης αναβαθμίζεται τη δεκαετία του 1980 με την παραχώρηση αρμοδιοτήτων στον τομέα άσκησης κοινωνικής πολιτικής με την συνδρομή φυσικά των κρατικών φορέων στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού.

2.2 Μεταρρυθμίσεις Διοικητικής Αναδιάρθρωσης

«Πρόγραμμα Καποδίστριας»

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης ενισχύθηκε κυρίως μετά το 1980, όταν αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων και απορροφά πόρους με στόχο την ανάπτυξη και ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα. Την περίοδο 1996-1998 συντελέστηκε μια μεγάλη διοικητική μεταρρύθμιση, το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» ανάλογης σημασίας με εκείνο του Ε. Βενιζέλου (1911), ο οποίος διέλυσε το δημαρχιακού τύπου κατεστημένο που είχαν εισάγει οι Βαυαροί το 1835 (Κατσούλης, 2012). Η μεταρρύθμιση περιελάμβανε δυο βασικούς πυλώνες: το θεσμικό πλαίσιο της συγχώνευσης 5.775 πρωτοβάθμιων ΟΤΑ σε 1.033 και το Πρόγραμμα των Μέτρων Υποστήριξης της Μεταρρύθμισης, ήτοι το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.). Η θεσμοθέτηση του Ε.Π.Τ.Α. αποσκοπούσε στην ενοποίηση των χρηματοδοτήσεων και στην ορθολογική διανομή τους στους ΟΤΑ. Ωστόσο, το ανωτέρω εγχείρημα απέτυχε και η συνένωση των

έκτακτων χρηματοδοτήσεων στο ΕΠΤΑ παρέμεινε μια καταγραφική διαδικασία χωρίς να εξυπηρετεί τις προτεραιότητες και τους στόχους της μεταρρύθμισης (Ε.Π.Τ.Α., 2016).

Βασική προτεραιότητα της διοικητικής μεταρρύθμισης αποτελεί η δημιουργία μιας ισχυρής και αποτελεσματικής τοπικής αυτοδιοίκησης, ικανής στην υλοποίηση και στο σχεδιασμό πολιτικών τοπικής ανάπτυξης, παροχής αποτελεσματικών και ποιοτικά αναβαθμισμένων υπηρεσιών ακόμη και για τους πολίτες των απομακρυσμένων περιοχών. Οι στόχοι του προγράμματος «Καποδίστριας» περιλαμβάνουν «την ουσιαστικοποίηση του ρόλου των Ο.Τ.Α., την αναβάθμιση των αιρετών και επομένως τον εκσυγχρονισμό του τοπικού πολιτικού συστήματος και τη διεύρυνση της πολιτικής βαρύτητας της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (Αρταβάνη, 2012). Ωστόσο, η διοικητική μεταρρύθμιση παρουσιάζει σοβαρά μειονεκτήματα που αφορούν αφενός στην έλλειψη ορθολογικού χωρικού σχεδιασμού και αφετέρου στην απουσία κριτηρίων ελάχιστης βιωσιμότητας. Οι παραλείψεις οδήγησαν στη δημιουργία μικρών και οικονομικά ανίσχυρων Δήμων λόγω της μεγέθυνσης των παλαιών κοινοτήτων. Ο περιορισμός των ιδίων πόρων, η σταδιακή μείωση των ΚΑΠ, σε σχέση με τους ρυθμούς αύξησης πριν από το 1997, η αύξηση των λειτουργικών δαπανών και ο επανακαταμερισμός του ανθρώπινου δυναμικού οδήγησαν σε αναπτυξιακή στασιμότητα και οικονομική ασφυξία τους μικρούς και μεσαίους Δήμους (Κατσούλης, 2012).

Η διοικητική μεταρρύθμιση «Καποδίστριας» αξιολογούμενη στη σχέση στόχου – αποτελέσματος αποτιμάται θετικά, παρά την καταγραφή μειονεκτημάτων. Πιο συγκεκριμένα, η κατακερματισμένη τοπική αυτοδιοίκηση των 5.318 κοινοτήτων δεν είχε τη δυνατότητα απορρόφησης των κονδυλίων του Γ. ΚΠΣ. Επιπλέον, οι ΟΤΑ δεν μπορούσαν να υποστηρίξουν τις πολιτικές οικονομικής οργάνωσης λόγω ανυπαρξίας του λογιστικού συστήματος, αλλά δεν υπήρχαν και αυτοτελείς οικονομικές υπηρεσίες που θα συνέβαλαν στην οικονομική εξυγίανση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Επίσης, ο κατακερματισμός της ΤΑ δεν βοήθησε στην αποτελεσματική συγκρότηση κοινωνικών δομών κοινωνικής φροντίδας με το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» και τις άλλες δομές κοινωνικής φροντίδας να είναι σήμερα εξαπλωμένες σε όλη την Ελλάδα. Συμπερασματικά, η μεταρρύθμιση «Καποδίστριας» συνετέλεσε στην συγχώνευση των Δήμων η οποία επέφερε μεγάλες

θεσμικές αλλαγές στο περιβάλλον των ΟΤΑ και προετοίμασε το έδαφος για το μέλλον των Δήμων του 21^{ου} αιώνα.

«Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Με το Ν.3852/2010 (1/1/2011) καθιερώθηκαν δυο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σε επίπεδο πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, τέθηκε κατώτατο πληθυσμιακό όριο τις 25.000 κατοίκους στα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθηνών και Θεσσαλονίκης και τους 10.000 κατοίκους στην υπόλοιπη χώρα. Αποτέλεσαν εξαίρεση οι ορεινές περιοχές με πληθυσμιακό όριο τους 2.000 κατοίκους και τα νησιά όπου συστάθηκε ένα δήμος ανά νησί. Μ' αυτόν τον τρόπο καταργήθηκαν οι 124 κοινότητες που είχαν απομείνει από το πρόγραμμα «Καποδίστριας», ενώ ταυτόχρονα οι Δήμοι της χώρας συνενώθηκαν σε 325. Η διοίκηση των ΟΤΑ ασκείται από το Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο που εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία κάθε πέντε έτη. Το ελληνικό κράτος θεωρούνταν από τα πιο συγκεντρωτικά κράτη της Ευρώπης, άποψη που υποχωρεί με την εκχώρηση νέων αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ. Ακολουθήθηκε δηλαδή η τάση της αποκέντρωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης, κάτι που διαπιστώνεται την τελευταία εικοσιπενταετία στην ΕΕ (Παπαδοπούλου, 2010). Το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αποτέλεσε συνέχεια της προσπάθειας διοικητικής αναδιάρθρωσης του «Καποδίστριας». Σε επίπεδο δευτεροβάθμιο αποτελείται από 13 αυτοδιοικητικές Περιφέρειες, με αιρετό Περιφερειάρχη και Περιφερειακό Συμβούλιο. Σε επίπεδο αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, θεσπίστηκαν επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις στις οποίες προϊστάται οι Γενικοί Γραμματείς με αρμοδιότητες των παλαιών αποκεντρωμένων κρατικών Περιφερειών (Καραναστάσης, 2011).

Ο Ν.3852/2010 επέφερε ριζικές αλλαγές στη λειτουργία, στη διάρθρωση και στις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Πραγματοποιήθηκε μια ολοκληρωμένη καταγραφή των αρμοδιοτήτων σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και αυτοδιοίκησης και ορίστηκαν επτά κατηγορίες ορθολογικών κριτηρίων για τη διοικητική οριοθέτηση των νέων ΟΤΑ με κριτήρια γεωγραφικά, πληθυσμιακά, οικονομικά, κοινωνικά, αναπτυξιακά, πολιτιστικά/ ιστορικά και χωροταξικά. Επιπλέον, ο ανωτέρω νόμος προέβλεπε τη μεταβίβαση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση σε αντιστοιχία με τις επιπρόσθετες αρμοδιότητές της, κάτι που προέβλεπε το Σύνταγμα και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Βασικότερη πηγή εσόδων των ΟΤΑ συνιστούν οι Κεντρικοί

Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) και η Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ). Άλλες πηγές εσόδων αποτελούν τα προγράμματα ΕΣΠΑ και τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ (Θεοδώρου, 2007). Τα κριτήρια κατανομής των ΚΑΠ και ΣΑΤΑ στους ΟΤΑ καθορίζονται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Οι μισθοδοσίες του προσωπικού των ΟΤΑ και οι περισσότερες λειτουργικές δαπάνες πληρώνονται από την κυριότερη πηγή εσόδων των Κ.Α.Π. Τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης οι χρηματοδοτήσεις των Δήμων μέσω ΚΑΠ έχουν μειωθεί και αυτό δημιουργεί έντονες χρηματοδοτικές εξαρτήσεις από τις κρατικές επιχορηγήσεις. Κατ' επέκταση, δεν υφίσταται επαρκής χρηματοδότηση και για την υλοποίηση των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής. Σε κάθε περίπτωση, οι δαπάνες δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν μόνο από τους πόρους των ΟΤΑ (ΕΕΤΑΑ, 2013).

Ο νόμος «Καλλικράτη» απέφυγε να δημιουργήσει τις θεσμικές αντισταθμίσεις που θα περιόριζαν την απόλυτη κυριαρχία του Δημάρχου / Περιφερειάρχη και θα ενίσχυαν κυρίως τον εσωτερικό έλεγχο και τη λογοδοσία. Αντίθετα, τα νέα μεγάλα μεγέθη των Δήμων/Περιφερειών ενδυνάμωσαν το ρόλο των κομμάτων και των ΜΜΕ. Επιπλέον, παρά τις αλληπάλληλες επισημάνσεις των εμπειρογνομόνων και των διεθνών οργανισμών να παύσει το προβληματικό μοντέλο παρεμβατισμού των αιρετών διοικήσεων στην υπηρεσιακή διοίκηση, αυτός διατηρήθηκε αμείωτος (Κοινωνικό Πολύκεντρο, 2014). Οι νέοι ΟΤΑ ανέλαβαν πολλές νέες αρμοδιότητες για την άσκηση των οποίων απαιτούνταν η πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού. Ωστόσο, η οικονομική κρίση και η επιβολή αυστηρού προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής εμπόδισαν αυτή την προοπτική και επέβαλαν στους ΟΤΑ καθεστώς συνεχών χρηματοδοτικών περικοπών. Επίσης, ο νόμος «Καλλικράτη» θεσμοθέτησε ένα σύγχρονο διοικητικό εργαλείο για την Αυτοδιοίκηση, τον πενταετή Επιχειρησιακό Προγραμματισμό, για να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των ΟΤΑ. Ωστόσο, η προσπάθεια αυτή δεν απέδωσε εξαιτίας των χρόνιων παθογενειών της δημόσιας διοίκησης και των μεταγενέστερων νομοθετικών ρυθμίσεων που αλλοίωσαν το πνεύμα του προγράμματος.

2.3 Ανακεφαλαίωση

Σε γενικές γραμμές, η διοικητική μεταρρύθμιση «Καποδίστριας» αποτιμάται θετικά λόγω της βελτίωσης σε μεγάλο βαθμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αφού συνετέλεσε στη συγχώνευση των Δήμων και προετοίμασε το έδαφος για τους Δήμους

του 21^{ου} αιώνα. Εντούτοις, δεν δημιούργησε δήμους αποτελεσματικούς και ικανούς με οικονομική αυτάρκεια και δυνατότητα άντλησης ιδίων πόρων. Οι περισσότεροι δήμοι εξακολούθησαν να μην έχουν τη διοικητική ικανότητα να αξιοποιήσουν τις νέες δυνατότητες και καινοτόμες τεχνολογίες, ώστε να παράσχουν ποιοτικές αναβαθμισμένες υπηρεσίες λόγω της κακής οργάνωσης και της υποστελέχωσης με ανθρώπινο δυναμικό. Από την άλλη πλευρά, η πολιτεία δεν υποστήριξε επαρκώς τους νεοσύστατους δήμους, καθώς υπήρχε ελλιπής χρηματοδότηση και ανεπαρκής πολιτική για την αναβάθμιση της ποιότητας υπηρεσιών σε οργανωσιακό και λειτουργικό επίπεδο.

Το πρόγραμμα «Καλλικράτη» αποτέλεσε συνέχεια της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας διοικητικής αναδιάρθρωσης. Αδιαμφισβήτητο είναι ότι βελτίωσε σημαντικά τη θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αποτέλεσε ένα νομοθετικό κείμενο που είχε στόχο την περαιτέρω αποκέντρωση, την εξοικονόμηση πόρων, την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Λόγω της συρρίκνωσης των δομών των δήμων και περιφερειών, δόθηκε δυνατότητα να αναπτυχθούν σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο (Δεληθέου και Τάσου, 2015). Παρόλα αυτά, η έλλειψη αξιολόγησης του προηγούμενου νόμου, οι ελλειπείς δομές υποστήριξης της δημόσιας διαβούλευσης, η αδιαφάνεια στις διαδικασίες, η έλλειψη ενημέρωσης των πολιτών και η ελλιπής χρηματοδότηση των μεταρρυθμιστικών δράσεων υπονομεύουν την όλη προσπάθεια αναμόρφωσης της διοικητικής αναδιάρθρωσης της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Κοινωνική Πολιτική σε τοπικό επίπεδο

3.1 Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο

Η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής είναι σχετικά πρόσφατη. Σταδιακά, αρχίζει να αναγνωρίζεται ότι οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν το συγκριτικό πλεονέκτημα του εντοπισμού των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, που πλήττονται περισσότερο από τις συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Αντιστρόφως, η πολιτεία έχοντας κατανοήσει την αδυναμία παρακολούθησης, εφαρμογής, ελέγχου και αξιολόγησης των παραπάνω ζητημάτων και επιδιώκοντας να ακολουθήσει την τακτική της ΕΕ, μεταφέρει τα διαχειριστικά ζητήματα στους τοπικούς θεσμούς. Έτσι, διαμορφώνεται ένα θεσμικό

πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής στους ΟΤΑ το οποίο οριοθετείται επακριβώς από το «Δημοτικό Κοινοτικό Κώδικα» (Ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114/8-6-2006/τ. Α΄) και από το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010, ΦΕΚ 87/7-6-2010/τ. Α΄).

Σύμφωνα με το άρθρο **75 του Ν.3463/2006**, προβλέπεται η συστηματοποίηση στους τομείς:

1. Ανάπτυξης
2. Περιβάλλοντος
3. Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών
4. Απασχόλησης
5. Κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
6. Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού
7. Πολιτικής Προστασίας

Ειδικότερα, στον τομέα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, (υποστοιχείο ε΄) περιλαμβάνονται αρμοδιότητες που αφορούν :

- στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής, παιδικής και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
- στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας
- στη μέριμνα για την στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης
- στη σχεδίαση, οργάνωση, συντονισμό και εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.
- στο σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
- στην προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης,

εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα υποβοηθούν το έργο του Δήμου και της κοινότητας

Όραμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν η αποκλειστική ευθύνη και αρμοδιότητα για όλα τα θέματα κοινωνικής πολιτικής, αφενός για να προσαρμόζει την κοινωνική της δράση σύμφωνα με τις κοινωνικές ανάγκες και αφετέρου, να συνδέει την κοινωνική της πολιτική με το ευρύτερο φάσμα των δράσεων (πολιτισμό, αθλητισμό, δράσεις για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, δράσεις πρόληψης στον τομέα υγείας κ.α.). Επιπλέον, ο ρόλος των ΟΤΑ στη διαμόρφωση κοινωνικής πολιτικής συμπληρώνεται και με άλλες πολυάριθμες διατάξεις του κώδικα εξουσιοδοτώντας τα Δημοτικά Συμβούλια να (ΙΤΑ, 2006):

- προβαίνουν στη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών έως 50% ή και στην πλήρη απαλλαγή για τα άτομα με αναπηρίες, απόρους και πολύτεκνους.
- καθιερώνουν τη χορήγηση ειδικών χρηματικών βοηθημάτων σε πολύτεκνους.
- χορηγούν είδη διαβίωσης, περίθαλψης και χρηματικά βοηθήματα στους οικονομικά αδύναμους.
- παρέχουν επιχορηγήσεις σε συλλόγους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- αναμορφώνουν επί το ευνοϊκότερο το καθεστώς της απευθείας εκποίησης δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε άστεγους και αδύνατους δημότες τους με τίμημα ως 25% της αξίας.
- προβλέπουν τη μέριμνα για την προστασία της δημόσιας υγείας, (υγειονομικός έλεγχος των δεξαμενών νερού, έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα).
- υλοποιούν ή συμμετέχουν σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης για την ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- δημιουργούν Δημοτικά και Κοινοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την Απασχόληση σε τοπικό επίπεδο.
- ιδρύουν και θέτουν σε λειτουργία κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.

Συμπερασματικά, ο ανωτέρω νόμος έχει μια αναπτυξιακή και ολοκληρωμένη δυναμική γιατί επιχειρείται η ενδυνάμωση της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι αφενός προωθείται η σχεδίαση νέων ειδικοτήτων και θέσεων εργασίας και η αποφυγή κοινωνικού αποκλεισμού και αφετέρου ενδυναμώνεται η συμμετοχή των πολιτών στη δημόσια διοίκηση. Επίσης, ο κώδικας θέτει τους ίδιους όρους για τους μεγάλους και μικρούς δήμους, θεωρώντας ότι η νομική ισότητα διασφαλίζει και την πραγματική ισότητα, κάτι που δεν ισχύει. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η εκχώρηση των αρμοδιοτήτων να μην συνοδεύεται και από την παραχώρηση αντίστοιχων πόρων, κάτι που δυσχεραίνει το έργο των ΟΤΑ.

Με το Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/2010/τ' Α) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» διαμορφώνεται ένα νέο πλαίσιο ανάπτυξης της Τοπικής Διακυβέρνησης μέσω των αιρετών Περιφερειών και των νέων ισχυροποιημένων ΟΤΑ Α' βαθμού.

Με το **άρθρο 94 του Ν.3852/2010** (τομέας ε') προστίθενται στις ήδη υφιστάμενες οι κάτωθι αρμοδιότητες:

- τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων
- οικονομική ενίσχυση αυτοστεγαζόμενων, μίσθωση ακινήτων, ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις
- ορισμός ιατρών προς εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για τη χορήγηση βιβλιαρίων υγείας
- ορισμός α) ελεγκτή γιατρού ΟΓΑ για τα ΝΠΔΔ του νομού β) μελών του ΔΣ των Ταμείων Πρόνοιας και Προστασίας Πολυτέκνων γ) μελών ΔΣ για την εποπτεία και ρύθμιση της λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού
- χορήγηση της κάρτας αναπηρίας μετά από σχετική γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής
- δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων λόγω απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους
- χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών

- επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για κατοχή ή πώληση δειγμάτων φαρμάκων
- έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας, αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής, έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας
- υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής χρηματοδοτούμενων και από πόρους της ΕΕ
- καταβολή επιδομάτων σε άτομα με αναπηρία ή ειδικές ανάγκες, ανίκανους προς εργασία, απροστάτευτους ανήλικους, καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149 Α΄) της σχετικής νομοθεσίας και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων
- χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας α) δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών, β) ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες και σε συλλόγους ή φιλανθρωπικά σωματεία, γ) ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων που πάσχουν ανίατα από κινητική αναπηρία
- εποπτεία και έλεγχος των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, έγκριση του προϋπολογισμού τους, των επιχορηγήσεων που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς, ιδρυμάτων παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου και ευθύνη λειτουργίας των παιδικών εξοχών (ΕΕΤΑΑ, 2014)

Σύμφωνα με τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό ότι ο ρόλος των ΟΤΑ καθίσταται ιδιαίτερα κοινωνικός και παράλληλα πολιτικός εξαιτίας της ανάληψης δημόσιων λειτουργιών από την κεντρική εξουσία. Για να υφίστανται αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες υπηρεσίες προς τους δημότες / πολίτες, είναι αναγκαία και η εκπόνηση ενός σύνθετου «εργαλείου» προγραμματισμού, του Επιχειρησιακού Προγράμματος των ΟΤΑ, η κατάρτιση του οποίου αποσκοπεί στην καταγραφή εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού, σε όλες τις φάσεις και με συγκεκριμένο ρόλο (ΕΕΤΑΑ, 2012). Η εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων απαιτείται να είναι διευρυμένη, να ξεπερνά τα στενά προσδιορισμένα όρια ενός τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος και να αποτυπώνεται το αναπτυξιακό

όραμα των ΟΤΑ μέσω της υλοποίησης των δράσεων και την ταυτόχρονη πηγή χρηματοδότησής τους.

3.2 Ανακεφαλαίωση

Τις τελευταίες δεκαετίες άρχισε να γίνεται αντιληπτό ότι οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα να επιλύουν αποτελεσματικά τα προβλήματα των δημοτών/πολιτών λόγω της αμεσότητας και εγγύτητας των φορέων της ΤΑ προς αυτούς. Στο πλαίσιο των μεταρρυθμιστικών αλλαγών και των τάσεων που επακολούθησε για την αποκεντρωμένη λειτουργία του κράτους, εντάχθηκε και η σταδιακή εκχώρηση αρμοδιοτήτων του τομέα κοινωνικής πολιτικής από την κεντρική διοίκηση στις διοικητικές οντότητες των τοπικών κοινωνιών (ΕΕΤΑΑ 2008). Με το Ν.3463/2006 μεταβιβάζονται αρμοδιότητες του τομέα κοινωνικής πολιτικής στους ΟΤΑ και εξουσιοδοτούνται τα Δημοτικά Συμβούλια να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικές με τα παραπάνω ζητήματα, ενώ για πρώτη φορά προβλέπεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ (άρθρα 203,207 του ΚΔΚ).

Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010) διαπιστώνεται η εξελικτική διαδικασία του νόμου σε θέματα κοινωνικής πολιτικής. Για να επιτευχθούν αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες υπηρεσίες προς τον πολίτη, απαιτείται η εκπόνηση επιχειρησιακών προγραμμάτων στα οποία θα καταγράφονται αναλυτικά όλες οι δράσεις των ΟΤΑ με την ταυτόχρονη αναζήτηση πηγών σχετικής χρηματοδότησης. Για την ενδυνάμωση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα άσκησης κοινωνικής πολιτικής δεν αρκεί μόνον η υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων, αλλά απαιτείται μια σειρά αναγκαίων προϋποθέσεων, όπως η οργάνωση, ο προγραμματισμός, η στελέχωση και η εξασφάλιση των απαραίτητων χρηματοδοτήσεων προκειμένου να υλοποιηθούν εμπράκτως τα ανωτέρω ζητήματα. Από την διεξοδική ανάλυση του νόμου «Καλλικράτης» προκύπτει ότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής από τους ΟΤΑ έχει ενισχυθεί σημαντικά, γεγονός που κατατάσσει την Ελλάδα στην κατηγορία των κρατών- μελών της ΕΕ με την πλέον αποκεντρωμένη Τ.Α. (Ακριβοπούλου, 2012). Επίσης, παρά την δραστική μείωση των πόρων (άνω του 60%) των ΟΤΑ, λόγω των μνημονιακών δεσμεύσεων και πολιτικών, οι δήμοι διαθέτουν ένα αξιόλογο και εκτεταμένο δίκτυο κοινωνικών δομών το οποίο συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω ενός οριοθετημένου εθνικού

πλαίσιου λειτουργίας αποκεντρωμένων κοινωνικών υπηρεσιών (Κοινωνικό Πολύκεντρο, 2014).

Β' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση- Μεθοδολογία της έρευνας

1.1 Εισαγωγικά

Η συμμετοχή των ΟΤΑ στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής είναι σχετικά πρόσφατη (νόμος Καλλικράτη). Η οικονομική κρίση και οι ακραίες εκφάνσεις των συνεπειών της (υποσιτιζόμενοι, άστεγοι, ανασφάλιστοι κλπ.) μετακίνησαν το βάρος στους ΟΤΑ για τη λήψη έκτακτων μέτρων ανακούφισης του τοπικού πληθυσμού. Η λειτουργία των ΟΤΑ στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής, πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη χαρακτηρίζονταν από ανομοιογένεια δομών και υπηρεσιών, αποσπασματικότητα, έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, έλλειψη σχεδιασμού και συντονισμού, προσανατολισμού και δικτύωσης και με πολλές επικαλυπτόμενες δράσεις (Κοντιάδης & Απίστουλας, 2006). Πιο συγκεκριμένα:

- η ανομοιομορφία των δράσεων δεν επέτρεψε την ομοιόμορφη ανάπτυξη τους στον τοπικό πληθυσμό όλων των γεωγραφικών διαμερισμάτων, με αποτέλεσμα τη μη ισότιμη πρόσβαση στις ωφέλειες των δράσεων αυτών.
- η απουσία προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης λόγω της υλοποίησης προσωρινών κοινωνικών δράσεων, η απασχόληση του προσωπικού σε αυτές που συνδέεται με το χρονικό ορίζοντα της χρηματοδότησης (συμβάσεις ΙΔΟΧ ή έργου) και ο περιορισμός των προσλήψεων επιδείνωσαν ακόμη περισσότερο την υποστελέχωση των υπηρεσιών.
- η έλλειψη μεθόδων ελέγχου και αξιολόγησης κατέστησαν αδύνατη τη βελτίωση των δράσεων κοινωνικής πολιτικής. Η διεξαγωγή κατασταλτικών ελέγχων νομιμότητας δεν υποκατέστησε τους μηχανισμούς αξιολόγησης, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της δράσης.
- η έλλειψη συνέργειας και συντονισμού, η οποία ξεκίνησε από το κρατικό επίπεδο, παράλληλων κοινωνικών δράσεων με την ταυτόχρονη απουσία δικτύωσης των φορέων που τις υλοποιούν, ενέτειναν το πρόβλημα.

- η απουσία «κουλτούρας» σχεδιασμού και καταγραφής συλλογικών πραγματικών στοιχείων για τη διάγνωση αναγκών και η έμφαση σε υπηρεσιακές εκτιμήσεις ή αιτήματα πολιτών υπήρξε αναποτελεσματική.

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτή η διαχρονική αδυναμία άσκησης κοινωνικής πολιτικής από τους ΟΤΑ. Ωστόσο δεν πρέπει να υποτιμάται το γεγονός ότι από το διευρυνόμενο πεδίο άσκησης αρμοδιοτήτων, οι ΟΤΑ επιχείρησαν με συγκεκριμένες κοινωνικές πρωτοβουλίες να επιλύσουν τα κοινωνικά προβλήματα της τοπικής κοινωνίας.

1.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της κοινωνικής πολιτικής που ασκείται σε τοπικό επίπεδο από τους φορείς του δήμου Πυλαίας- Χορτιάτη. Μέσα από τη διερεύνηση αυτή, στοχεύουμε στη μελέτη και την κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων και διαδικασιών της περιοχής, ενώ επιχειρούμε να αποκτήσουμε μία εικόνα για την υφιστάμενη κατάσταση, για τα πλεονεκτήματα της άσκησης κοινωνικής πολιτικής από τους τοπικούς φορείς, καθώς και για τις αδυναμίες τις οποίες αυτοί αντιμετωπίζουν. Με τον τρόπο αυτό, θα αποκτήσουμε γνώση όχι μόνο για το συγκεκριμένο δήμο, αλλά και για τη γενικότερη κατάσταση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας. Ο σκοπός της έρευνας επιδιώκεται να επιτευχθεί μέσα από τη διατύπωση και διερεύνηση των παρακάτω ερευνητικών ερωτημάτων:

- Ποια είναι η υφιστάμενη κατάσταση ως προς την κοινωνική πολιτική που ασκείται από το δήμο Πυλαίας- Χορτιάτη;
- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα επιτεύγματα της πολιτικής αυτής στο συγκεκριμένο δήμο;
- Ποιες αδυναμίες αντιμετωπίζουν οι αρμόδιοι φορείς του δήμου ως προς την άσκηση κοινωνικής πολιτικής;

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων είναι η συνέντευξη. Η συνέντευξη αποτελεί μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιείται για τη συλλογή πληροφοριών και στοιχείων ζητημάτων που μας αφορούν και επικεντρώνεται σε φαινόμενα και στοιχεία που έχουν ιδιαίτερη αξία για τους συνεντευξιαζόμενους και τον ερευνητή. Το είδος της συνέντευξης που

χρησιμοποιήσαμε είναι η ημιδομημένη συνέντευξη, η οποία περιλαμβάνει ερωτήσεις ανοικτού τύπου και στηρίζεται σε έναν οδηγό συνέντευξης, ένα προσχέδιο των ερωτήσεων που καθοδηγεί τον ερευνητή ενώ δίνει μία σχετική ελευθερία στις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων (Χρηστάκης, 2010).

Τα θέματα προς διερεύνηση που συμπεριλαμβάνονται στον οδηγό συνέντευξης είναι:

- η οργανωτική δομή του φορέα, οι στόχοι των προγραμμάτων και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας
- οι διαδικασίες, τα συστήματα και τα πρότυπα που υποστηρίζουν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- η υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και οι πηγές χρηματοδότησης
- ο αριθμός ανθρώπινου δυναμικού, οι σχέσεις εργασίας και οι ειδικότητες
- η κτιριακή υποδομή και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός
- το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών (εσωτερικό περιβάλλον) αλλά και με άλλους φορείς (εξωτερικό περιβάλλον)
- ο εθελοντισμός
- η επάρκεια χρηματοδοτήσεων και δράσεων

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τον Ιούλιο 2017 και διεξήχθησαν συνολικά δέκα συνεντεύξεις, οι οποίες είχαν διάρκεια περίπου 30 με 35 λεπτά η κάθε μια. Οι συνεντεύξεις παραχωρήθηκαν από στελέχη των υπηρεσιών του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του δήμου Πυλαίας- Χορτιάτη και του ΝΠ του ίδιου δήμου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία τα οποία αντλήθηκαν από τις απαντήσεις των αρμόδιων προέκυψαν από περισσότερες από μία συνεντεύξεις, δηλαδή έγιναν περισσότερες από μία συναντήσεις με τον καθένα από τους συμμετέχοντες. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, δόθηκαν σαφείς πληροφορίες για την υφιστάμενη κατάσταση του δήμου. Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα δράσης του δήμου αναλύονται λεπτομερώς οι κοινωνικές δράσεις του δήμου, ενώ καταγράφονται και άλλα συμπληρωματικά στοιχεία που προέκυψαν από τις συνεντεύξεις.

Οι δομές που επιλέχθηκαν για την έρευνα είναι η Αντιδημαρχία Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας, του δήμου Πυλαίας- Χορτιάτη και το ΝΠΔΔ με την επωνυμία Κέντρο Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας

(ΚΕΚΠΑΠ) του δήμου. Στο ΝΠ λειτουργούν συνολικά είκοσι (20) δομές κοινωνικής στήριξης και έχουν ως εξής:

α/α	Δομή	Περιοχές δραστηριοποίησης
1	1 ^ο ΚΑΠΗ Πυλαίας	Παραδ. Οικισμός Πυλαίας, Πυλαιώτικα, Πουρνάρι, Ελαιώνες
2	2 ^ο ΚΑΠΗ Πυλαίας	Μαλακοπή – Κων/πολίτικα
3	ΚΑΠΗ Πανοράματος	Πανόραμα
4	ΚΑΠΗ Χορτιάτη	Χορτιάτης
5	ΚΑΠΗ Ασβεστοχωρίου	Ασβεστοχώρι, Εξοχή
6	ΚΑΠΗ Φιλύρου	Φίλυρο
7	Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Πυλαίας	Πυλαία, Μαλακοπή, Κων/πολιτικά, ωφελούμενοι ευρύτερης περιοχής
8	Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Πυλαίας Μ. Τερλεμεσόγλου	Πυλαία, Μαλακοπή, Κων/πολίτικα, ωφελούμενοι ευρύτερης περιοχής
9	Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Πανοράματος	Πανόραμα, ωφελούμενοι ευρύτερης περιοχής ΕΣΠΑ
10	Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Χορτιάτη	Χορτιάτης, ωφελούμενοι ευρύτερης περιοχής ΕΣΠΑ
11	Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Ασβεστοχωρίου	Ασβεστοχώρι, Εξοχή, ωφελούμενοι ευρύτερης περιοχής ΕΣΠΑ
12	Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Φιλύρου	Φίλυρο, ωφελούμενοι ευρύτερης περιοχής ΕΣΠΑ
13	1 ^ο Βοήθεια στο Σπίτι Πυλαίας	Παραδ. Οικισμός Πυλαίας, Πυλαιώτικα, Πουρνάρι, Ελαιώνες
14	2 ^ο Βοήθεια στο Σπίτι Πυλαίας	Μαλακοπή – Κων/πολίτικα
15	Βοήθεια στο Σπίτι Πυλαίας Πανοράματος	Πανόραμα
16	Βοήθεια στο Σπίτι Πυλαίας Ασβεστοχωρίου	Χορτιάτης, Ασβεστοχώρι, Εξοχή, Φίλυρο
17	Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής	Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης
18	Βιβλιοθήκη Πανοράματος	Πανόραμα, Επικράτεια Δήμου
19	ΚΕΠ Υγείας Πανοράματος	Πανόραμα, Επικράτεια Δήμου
20	Δημ. Ιατρείο Χορτιάτη	Χορτιάτης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:Εκτίμηση Υφιστάμενης Κατάστασης

Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου Πυλαίας – Χορτιάτη προβάλλεται το τοπικιστικό στοιχείο της περιοχής παράλληλα με το ευρύτερο περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής

και δημόσιας υγείας οι δράσεις υλοποιούνται και σχεδιάζονται δια μέσου: α) της Αντιδημαρχίας Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας, β) του Νομικού Προσώπου (ν.π.): Κέντρο Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας (ΚΕΚΠΑΠ). Ο πρώτος φορέας αντιμετωπίζει πρόβλημα υποστελέχωσης από εξειδικευμένο προσωπικό λόγω της απαγόρευσης των προσλήψεων στο δημόσιο, ενώ απασχολεί μόνον ένα άτομο με την ιδιότητα της Προϊσταμένης. Αποτέλεσμα η μη επαρκής άσκηση κοινωνικής πολιτικής όπως αυτή προβλέπεται από τον «Καλλικράτη» (Ν.3852/2010) και τον «Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (αρ.75, Ν.3463/2006). Το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Δημόσιας Υγείας του δήμου απασχολείται με το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση προγραμμάτων – δράσεων στους τομείς της Υγείας, της Κοινωνικής Προστασίας και της Απασχόλησης. Οι παραπάνω δράσεις στοχεύουν στην προστασία κυρίως των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του δήμου, αλλά και στην προάσπιση της υγείας όλων των συμπολιτών στα διοικητικά όρια του δήμου.

Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου γίνονται αναφορές στις προγραμματικές δράσεις του δήμου – στον τομέα Κοινωνικής Πολιτικής και Δημόσιας Υγείας και παράλληλα καταγράφονται και οι πληροφορίες που δόθηκαν από τα στελέχη του τμήματος κοινωνικής πολιτικής και δημόσιας υγείας από την συνέντευξη που παραχωρήθηκε:

Δίκτυο Φροντίδας και Αλληλεγγύης (ΔΙΚΦΑ)

Απευθύνεται σε άπορες οικογένειες, οικογένειες ανέργων και μοναχικά άτομα ή άτομα με πολύ χαμηλό εισόδημα. Στα μέλη του, τα οποία δεν ξεπερνούν σήμερα τα 350, διανέμονται τρόφιμα και είδη ατομικής υγιεινής. Επίσης, το ΔΙΚΦΑ υποστηρίζεται από επιχειρήσεις και ιδιώτες που επιθυμούν να προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες. Ο δήμος ενισχύει κάθε χρόνο το ΔΙΚΦΑ με ένα σημαντικό χρηματικό ποσό με τη μορφή δωροεπιταγών. Παράλληλα, η κοινωνική υπηρεσία του δήμου ενημερώνει τα μέλη του δικτύου για τις προκηρύξεις θέσεων εργασίας, για την παροχή επιδομάτων που τους αφορούν, τα ασφαλιστικά δικαιώματα, τα κοινωνικά τιμολόγια των ΔΕΚΟ κ.ά. Το παραπάνω πρόγραμμα δράσης θα αντικατασταθεί από το πρόγραμμα «Κοινωνικό Παντοπωλείο» που θα υλοποιηθεί άμεσα από το δήμο και θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ.

Κοινωνικό Φροντιστήριο

Η δημιουργία κοινωνικού φροντιστηρίου το οποίο μάλιστα λειτούργησε πιλοτικά τον Μάιο- Ιούνιο 2016 αποτέλεσε μια από τις πιο άμεσες προτεραιότητες του δήμου. Πραγματοποιήθηκε η κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας του με την πρόσκληση εθελοντών εκπαιδευτικών για την υποστήριξη των μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου, των οποίων οι οικογένειες δοκιμάζονται από την οικονομική κρίση. Το παραπάνω πρόγραμμα στηρίχθηκε αποκλειστικά στην εθελοντική προσφορά των εκπαιδευτικών. Ωστόσο, η παραπάνω δράση ατόνησε λόγω των εισοδηματικών κριτηρίων που απαιτούνταν για την συμμετοχή των μαθητών σε αυτή.

Το Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης, Υγείας και Παιδείας του δήμου συνεργάζεται με φορείς όπως:

- **Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς (ΜΚΟ)** όπως PRAXIS, SOLIDARITY NOW, ΜΠΟΡΟΥΜΕ κ.ά.
- **Υπηρεσίες:** α) προνοιακές – υγειονομικές για θέματα προνοιακών επιδομάτων, βιβλιαρίων απορίας, πιστοποιητικών αναπηρίας, εισαγωγής σε νοσοκομεία, κλινικές και ευαγή ιδρύματα, β) πολιτικής προστασίας για έκδοση ανακοινώσεων για πρόληψη λόγω έκτακτων καιρικών φαινομένων- εύρεση χώρων φιλοξενίας ευπαθών ατόμων – εντοπισμός αστέγων και μέριμνα στέγασής του, γ) υγειονομικές υπηρεσίες όπως κοινωνικά ιατρεία – νοσοκομεία – κλινικές για τον εμβολιασμό παιδιών και την περίθαλψη ανασφάλιστων ατόμων, δ) Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλους σχετικούς φορείς και ε) του δήμου με την κατάθεση κοινωνικών ερευνών για δωρεάν συμμετοχή απόρων ή ατόμων με αναπηρία σε αθλητικά, πολιτιστικά προγράμματα κ.ά.
- **Εισαγγελία Ανηλίκων**, με τη διενέργεια και τη σύνταξη κοινωνικών ερευνών εκθέσεων για ειδικά περιστατικά και οικογένειες του δήμου
- **Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής και παροχής Κοινοφελούς Εργασίας** στην οποία συμμετέχει για την εφαρμογή του θεσμού της Κοινοφελούς Εργασίας (ΦΕΚ 165/23-1-2015, τ'Β).
- **Κατασκηνωτικά προγράμματα** για ευπαθείς κοινωνικο – οικονομικά ομάδες αλλά και προγράμματα φιλοξενίας ΑΜΕΑ

- **Ομάδα Προστασίας Ανηλίκων** για τη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών στις περιπτώσεις κακοποίησης ανηλίκων

Δομές στον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής στα όρια του δήμου Πυλαίας – Χορτιάτη

Στα όρια του δήμου λειτουργούν οι κάτωθι δομές κοινωνικής πρόνοιας:

α. Ελληνική Εταιρεία Προστασίας & Αποκαταστάσεως Αναπήρων Προσώπων – ΕΛΕΠΑΠ

β. Ορφανοτροφείο θηλέων «Μέλισσα»

γ. Παιδικό Χωριό στο Φίλυρο

δ. Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία Θεσσαλονίκης του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας υπό την εποπτεία του οποίου λειτουργούν δύο δομές (Πανόραμα και Φίλυρο) ημιαυτόνομης διαβίωσης. Ο δήμος συνεργάζεται με αυτές και διαθέτει δωρεάν τρόφιμα και συμμετοχή σε προγράμματα κατασκηνώσεων σε άτομα με ειδικές ανάγκες και παιδιά τυπικής ανάπτυξης.

Στον τομέα της δημόσιας υγείας ο δήμος πραγματοποιεί τις εξής δράσεις:

Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας: Προληπτική Ιατρική

Ο δήμος είναι μέλος και συνιστά παράρτημα της Βορείου Ελλάδος του Εθνικού Διαδημοτικού Δικτύου Υγιών Πόλεων Προαγωγής Υγείας (ΕΔΔΥΠΠΥ), με την Πρόληψη των Νοσημάτων, την Προαγωγή της Υγείας, τον Προσυμπτωματικό Έλεγχο των πληθυσμιακών ομάδων υψηλού κινδύνου και γενικότερα την προώθηση ολοκληρωμένων Πολιτικών και Δράσεων στο πεδίο της Δημόσιας Υγείας. Το ΕΔΔΥΠΠΥ συνδράμει την Δημοτική Αρχή στις προτεραιότητες και στην υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων για τη βελτίωση της υγείας του πληθυσμού τους, όπως ημερίδες, εκστρατείες του κοινού, προσυμπτωματικοί έλεγχοι στο γενικό πληθυσμό.

Στο παραπάνω πλαίσιο ο δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη συμμετέχει στο πρόγραμμα «**Δημιουργία και δικτύωση δημοτικών Κέντρων Πρόληψης Υγείας (ΚΕΠ Υγείας) για την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής Υγείας**» που εντάσσεται στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013. Φορέας

υλοποίησης του προγράμματος αποτελεί το Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – Προαγωγής Υγείας. Σκοπός του προγράμματος η δημιουργία ενός δικτύου Κοινωνικής Μέριμνας και Φροντίδας για το δημότη, διασφαλίζοντας στην τοπική κοινωνία υψηλό επίπεδο διαβίωσης και ποιότητα ζωής μέσα από α) την προληπτική ιατρική και β) την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού. Ο δήμος έχει δημιουργήσει το 1^ο Κέντρο Πρόληψης για την Υγεία (ΚΕΠ Υγείας) στη Βόρεια Ελλάδα, το οποίο λειτουργεί στο Πανόραμα, οδός Σχολείου 2^α. Το ΚΕΠ Υγείας έχει σκοπό την πρόληψη και την προαγωγή της υγείας και ενημερώνει τους κατοίκους του Δήμου για τις προληπτικές εξετάσεις που προτείνονται για την έγκαιρη διάγνωση των εξής νοσημάτων.

1. Ανεύρισμα κοιλιακής αορτής
2. Καρκίνος του παχέος εντέρου
3. Καρκίνος του μαστού
4. Καρκίνος του προστάτη
5. Καρκίνος του τραχήλου της μήτρας
6. Καρδιαγγειακά νοσήματα
7. Μελάνωμα

Στο πλαίσιο της λειτουργίας του ΚΕΠ Υγείας πραγματοποιούνται ενημερωτικές ημερίδες, διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού, δωρεάν ιατρικές εξετάσεις (π.χ. έλεγχος σακχάρου, έλεγχος αναπνευστικής ικανότητας, μαστογραφία, τεστ Παπανικολάου κ.α.)

Ο δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη υλοποιεί το πρόγραμμα “**e-health**”, βάσει του οποίου οι κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου έχουν τη δυνατότητα να ελέγξουν ευαίσθητες ομάδες, κυρίως ηλικιωμένα άτομα με χρόνια νοσήματα, τα οποία δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν την καθημερινότητα. Το κύριο στοιχείο του προγράμματος αποτελεί το «κουμπί πανικού» που είναι ένα ηλεκτρονικό κουτάκι, που ο δικαιούχος έχει μαζί του και είναι συνδεδεμένο με το τηλεφωνικό κέντρο, ενώ έχει δηλώσει στην υπηρεσία ένα όνομα που μπορεί να ειδοποιηθεί σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Όταν χρησιμοποιείται, δίνεται εντολή στο τηλεφωνικό κέντρο και ειδοποιείται το υπεύθυνο πρόσωπο που έχει δηλωθεί. Τέλος, ενεργοποιείται αυτόματα σε περίπτωση πτώσης από το κρεβάτι.

(TEBA/FEAD): Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα διανομής τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής σε απόρους, όπου εντάσσονται και συνοδευτικά μέτρα που συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων. Ωφελούμενοι του προγράμματος είναι άτομα και οικογένειες που διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

Με την απόφαση αριθμ. Δ23/οικ.23761/1507/27-5-2015 (ΦΕΚ 1064/5-6-2015, τεύχος δεύτερο) «Προσδιορισμός Κοινωνικών Συμπράξεων για την υλοποίηση των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος I Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους TEBA/FEAD») ορίστηκαν Κοινωνικές Συμπράξεις και συγκεκριμένα για τον δήμο μας η Κοινωνική Σύμπραξη Π.Ε. Θεσσαλονίκης, Ανατολικό Τμήμα με επικεφαλής εταίρο το δήμο Θεσσαλονίκης. Ως εταίροι συμμετέχουν οι δήμοι Καλαμαριάς, Πυλαίας- Χορτιάτη, Θερμαϊκού και Θέρμης, καθώς και άλλοι φορείς, όπως Μητροπόλεις και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και συγκεκριμένα η ΑΡΣΙΣ, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, ο Σύλλογος Τριτέκνων Τρίαινα, τα Παιδικά Χωριά SOS, η Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, η Ιερά Μητρόπολη Νέας Κρήνης – Καλαμαριάς και η Ανεξάρτητη Πρωτοβουλία Πολιτών «Θερμαϊκού».

Παρακάτω δίνεται ο αριθμός ατόμων ανά δήμο που είναι δικαιούχοι του TEBA:

- Δήμος Θεσσαλονίκης 8.864
- Δήμος Θερμαϊκού 2.607
- Δήμος Θέρμης 1.073
- Δήμος Καλαμαριάς 1.182
- Δήμος Πυλαίας- Χορτιάτη 905

Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ)

Πρόκειται για προνοιακό πρόγραμμα, εισοδηματική ενίσχυση για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Εφαρμόζεται Πανελλαδικά

από την 1/02/2017. (Κ.Υ.Α. Γ.Δ.5 οικ. 2961-10/24-01-2017) Οι δικαιούχοι του είναι Νοικοκυριά δηλ. όλα τα άτομα που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Το νοικοκυριό μπορεί να είναι μονοπρόσωπο, δηλαδή ενήλικο άτομο που διαμένει μόνο του ή πολυπρόσωπο, δηλαδή σύνολο ατόμων που ζουν κάτω από την ίδια στέγη. Τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται αθροιστικά είναι εισοδηματικά, περιουσιακά και κριτήρια διαμονής. Οι αιτήσεις κατατίθενται είτε απευθείας, με τη χρήση των προσωπικών κωδικών πρόσβασης για υποβολή φορολογικής δήλωσης (TAXIS NET) συμπληρώνοντας την αίτηση που διατίθεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.keaprogram.gr/, είτε στα ΚΕΠ, είτε στις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων. Αποκλειστικά στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου κατατίθενται οι αιτήσεις των αλλοδαπών, των μονογονεϊκών οικογενειών και όσες αιτήσεις απαιτούν προσκόμιση δικαιολογητικών και έλεγχο από την υπηρεσία για την υποβολή τους.

TEBA – ΚΕΑ

Από 1/6/2017 ωφελούμενοι του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (εφεξής TEBA) καθίστανται αυτοδίκαια οι εκάστοτε δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (εφεξής ΚΕΑ) (Αριθ. Δ23/οικ.17108/875 ΦΕΚ 1474/2017, τεύχος β'). Το δικαίωμα στις παροχές του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA/FEAD)» ισχύει από την πρώτη ημέρα του μεθεπόμενου μήνα, από αυτόν κατά τον οποίο εγκρίθηκε η αίτηση για το ΚΕΑ. Το δικαίωμα στις παροχές του προγράμματος αυτού ισχύει, ακόμα και αν διακοπεί η καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης του ΚΕΑ, μέχρι το τέλος του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο εγκρίθηκε η αίτηση, σε εφαρμογή των όρων της υπ' αριθ. Γ.Δ.5οικ.2961-10 (Β'128/2017) κοινής υπουργικής απόφασης.

Κοινωνικό Παντοπωλείο

Η λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου εντάσσεται στην Πράξη με τίτλο «Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη», του Άξονα Προτεραιότητας ΑΞ09Β «Πρόωθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας - ΕΚΤ» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020». Στόχος είναι η εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων για

την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και επιχειρήσεων με στόχο τη συμμετοχή τους σε προγράμματα στήριξης των οικονομικά αδυνάμων κατοίκων. Πρόκειται για δομή η οποία θα διανέμει, σε τακτική βάση, σε ωφελούμενα άτομα που έχουν ανάγκη, είδη πρώτης ανάγκης για τη σίτιση και την ένδυση απόρων κατοίκων.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Κοινωνικού Παντοπωλείου του δήμου Πυλαίας Χορτιάτη προβλέπεται:

- i. Διανομή συσκευασμένων τροφίμων και ειδών παντοπωλείου, ειδών ατομικής υγιεινής και κατεψυγμένων προϊόντων.
- ii. Διανομή ειδών ένδυσης και υπόδησης, ειδών οικιακού εξοπλισμού, παιχνιδιών κ.λπ. καινούριων ή «δεύτερο χέρι».
- iii. Διανομή ειδών ψυχαγωγίας όπως βιβλία, cd - dvd, για την κάλυψη αναγκών μάθησης και πολιτισμού.

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο μπορεί να παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες ψυχικής και κοινωνικής στήριξης των ωφελούμενων με παράλληλες δράσεις και σε συνεργασία με το Κέντρο Κοινότητας.

Κέντρο Κοινότητας

Η λειτουργία του Κέντρου Κοινότητας εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας «Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της φτώχειας – ΕΚΤ» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020» και έχει τριετή διάρκεια. Σκοπός των «Κέντρων Κοινότητας» είναι η υποστήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα Κοινωνικά Προγράμματα και Υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή λειτουργίας τους. Οι αρμοδιότητες του Κέντρου Κοινότητας είναι η υποδοχή, η ενημέρωση και η υποστήριξη των πολιτών. Επίσης, η πληροφόρηση και παραπομπή των πολιτών σχετικά με τα προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, κοινωνικές δομές και υπηρεσίες που

συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, προγράμματα της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς κλπ., η υποστήριξη στη διαδικασία ένταξης των πολιτών στα ανωτέρω προγράμματα, η παραπομπή αιτημάτων σε υπηρεσίες απασχόλησης, σε προγράμματα κατάρτισης, επιμορφωτικά σεμινάρια και η συνεργασία με την τοπική αγορά εργασίας προς ένταξη των ανέργων.

Το «Κέντρο Κοινότητας» ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του πληθυσμού της περιοχής, δύναται να παρέχει υπηρεσίες που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και θα διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω υπηρεσίες:

- Παροχή γενικής συμβουλευτικής υποστήριξης
- Παροχή συμβουλευτικής ψυχοκοινωνικής στήριξης
- Ανάπτυξη δράσεων δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας.
- Προγράμματα με σκοπό τη δημιουργία ευκαιριών για νέους.
- Διοργάνωση εκδηλώσεων με επιμορφωτικό, επικοινωνιακό και κοινωνικό περιεχόμενο.
- Δράσεις για την κοινωνικοποίηση και την κοινωνική ένταξη.
- Συγκέντρωση και διανομή βασικών αγαθών
- Ανάπτυξη Δικτύου Εθελοντισμού

Στόχος της λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας είναι να αποτελέσουν ένα «front desk» υποδοχής, καταγραφής, κατεύθυνσης και παραπομπής των ωφελούμενων ατόμων στις αρμόδιες υπηρεσίες, είτε σε τοπικό, είτε σε περιφερειακό είτε σε εθνικό επίπεδο.

Το **Κοινωνικό Παντοπωλείο** και το **Κέντρο Κοινότητας** θα στεγαστεί στο κτίριο που στεγάζει το Β' ΚΑΠΗ Πυλαίας σε ειδικά διαμορφωμένο για το σκοπό αυτό χώρο. Όλοι οι χώροι είναι προσβάσιμοι από ΑμεΑ δεδομένου ότι υπάρχει υλοποιημένη οριζόντια και κατακόρυφη επικοινωνία που τα διευκολύνει, δηλ. σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο ράμπας, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων, ανελκυστήρα και κλιμακοστάσιο. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο και το Κέντρο Κοινότητας θα συνδεθούν με Ενιαίο Πληροφοριακό

Σύστημα (ΕΠΣ) με σκοπό την ακριβή περιγραφή των στοιχείων και των αιτημάτων των εξυπηρετούμενων και ωφελούμενων ώστε να παρέχεται η δυνατότητα για την πλήρη καταγραφή των τοπικών αναγκών αλλά και την καλύτερη παρακολούθηση άμεσων ποσοτικών και ποιοτικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το Ε.Π.Σ. θα διατεθεί στο δήμο με μέριμνα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

SWOT ANALYSEH

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ	
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
ΚΕΠ υγείας	Υποστελέχωση τμημάτων
Μέλος ΕΔΔΥΠΠΥ	Έλλειψη κτιριακών υποδομών & εξοπλισμού
Καλή συνεργασία με το Νομικό Πρόσωπο του Δήμου	
Οργανωμένο κομμάτι προληπτικής ιατρικής	
Ύπαρξη δημόσιων και ιδιωτικών νοσοκομείων σε εγγύτητα με τον Δήμο	
Λειτουργία Τοπικών Μονάδων ΠΕΔΥ	
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Αξιοποίηση σχετικών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	Περιορισμός προσλήψεων
Κοινωνική Σύμπραξη ΤΕΒΑ με προοπτική απόκτησης τεχνογνωσίας	Οικονομική κρίση
	Αύξηση ευπαθών ομάδων
	Πιθανότητα αύξησης μεταναστευτικών ροών
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ - ΑΝΑΓΚΕΣ	
Συγχώνευση του ΝΠΔΔ στην αντιδημαρχία	
Δημιουργία νέων κοινωνικών δομών (συμβουλευτικοί σταθμοί κλπ)	

Δημιουργία νέων δικτύων εθελοντών
Συνεργασία με άλλους φορείς που αφορούν στην κοινωνική προστασία & πρόνοιας
Ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας (π.χ. ΚΟΙΝΣΕΠ)

ΚΕΚΠΑΠ

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Κέντρο Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας (ΚΕΚΠΑΠ) συστάθηκε με το ΦΕΚ 808/10-5-2011/τ.Β' και συγχωνεύτηκαν εννέα ΝΠΔΔ τα οποία προϋπήρχαν. Το παραπάνω νομικό πρόσωπο δραστηριοποιείται στους εξής τομείς: ΚΑΠΗ, Βοήθεια στο Σπίτι, Δημοτικά Ιατρεία, δράσεις Προληπτικής Ιατρικής, Παιδικοί Σταθμοί, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Δημοτική Βιβλιοθήκη, Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής, δράσεις Ενίσχυσης Απασχόλησης και Δια Βίου Μάθησης στην επικράτεια του Δήμου, η οποία γεωγραφικά είναι πολύ μεγάλη, καλύπτοντας την έκταση τριών συγχωνευμένων Δήμων και εξυπηρετούνται περίπου 100.000 μόνιμοι κάτοικοι. Το ΚΕΚΠΑΠ απασχολεί συνολικά 70 εργαζόμενους, εκ των οποίων οι είκοσι επτά 27 είναι μόνιμοι υπάλληλοι και αορίστου χρόνου και οι υπόλοιποι ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου απασχολούνται κάθε χρόνο με ετήσιες ανανεωνόμενες συμβάσεις, στα πλαίσια χρηματοδοτήσεων των Εθνικών Πόρων.

Στο ν.π. τηρείται **αρχείο μελών ΚΑΠΗ**. Τα μέλη ενημερώνονται για τα προγράμματα και για τις δραστηριότητες των ΚΑΠΗ γενικότερα. Πληρώνουν συνδρομή το ποσό της οποίας ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ν.π.. Σκοπός του προγράμματος ΚΑΠΗ είναι η παραμονή των ηλικιωμένων στο φυσικό και οικογενειακό τους περιβάλλον, μέσα από πλήθος δραστηριοτήτων ώστε η παραμονή των ηλικιωμένων στους χώρους των ΚΑΠΗ να είναι δημιουργική. Οι ίδιοι οι ηλικιωμένοι έχουν συγκροτήσει ομάδες δημιουργικής απασχόλησης όπως χορωδία, παρασκευή και μοίρασμα φαγητού «ατζέμ πλάφ» στους πολίτες κατά την διάρκεια εκδηλώσεων και άλλα. Παράλληλα διοργανώνονται εκδρομές και μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις για τα μέλη, ενώ παρέχονται υπηρεσίες πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας από εθελοντές ιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων και συνταγογραφούν δωρεάν τα μέλη των ΚΑΠΗ και παρέχουν υπηρεσίες και στους κατοίκους της εκάστοτε δημοτικής κοινότητας. Παράλληλα προσφέρονται στα μέλη των ΚΑΠΗ υπηρεσίες νοσηλευτικής φροντίδας, φυσικοθεραπείας, συμμετοχή τους σε προγράμματα προληπτικής ιατρικής όπως δωρεάν σπειρομέτρηση, βιοχημικές

εξετάσεις, μέτρηση αρτηριακής πίεσης, σακχαρώδης διαβήτης κ.ά.. Επίσης, όλα τα μέλη των ΚΑΠΗ ενημερώνονται για θέματα υγείας με τη διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων και παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη με την ενημέρωση των ασθενών και πληροφορούνται για τα προγράμματα υγείας και τον τρόπο συμμετοχής τους σε αυτά. Σε όλες τις δομές των ΚΑΠΗ πραγματοποιούνται οι δράσεις: α) Ομάδες δραστηριοποίησης (Δημιουργία ομάδων Χορευτικού, Χορωδιών, Γυναικών, Γυμναστικής), β) Εκδηλώσεις Εορτασμού (Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις, Κάλαντα, Κοπή Βασιλόπιττας κ.ά.), γ) Αποκριάτικες εκδηλώσεις, εορτασμός Καθαράς Δευτέρας, Πασχαλινές εκδηλώσεις (τσούγκρισμα αυγού κ.ά.), δ) Ψυχαγωγικές Εκδηλώσεις (παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων, ανταλλαγή επισκέψεων, ομάδων από άλλα ΚΑΠΗ δήμων κ.ά), ε) Θρησκευτικές εκδηλώσεις (προσκύνημα Ιεράς μονής Μεταμορφώσεως – Χορτιάτη, Προσκύνημα στην Αγία Παρασκευή, Προφήτη Ηλία κ.ά.) και στ) Εκδρομές (ημερήσιες, πολυήμερες) κ.ά.

Φορέας δομή	Δημοτικό διαμέρισμα	Αριθμός ατόμων που δύνανται να εξυπηρετηθεί	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετεί	Απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι (ειδικότητες)
1 ^ο ΚΑΠΗ ΠΥΛΑΙΑΣ	ΠΥΛΑΙΑ	300-800	Περίπου 1200 άτομα μηνιαίως	5	Νοσηλεύτρια, Φυσικοθεραπεύτρια, οικογενειακή βοηθός
2 ^ο ΚΑΠΗ ΠΥΛΑΙΑΣ	ΠΥΛΑΙΑ	100-300	Περίπου 500 άτομα μηνιαίως	1	Κοινωνική λειτουργός
ΚΑΠΗ Πανοράματος	Πανόραμα	400-600	Περίπου 500 άτομα μηνιαίως	1	Νοσηλεύτρια
ΚΑΠΗ Χορτιάτη	Χορτιάτη	100-300	Περίπου 400 άτομα μηνιαίως	1	Κοινωνική Λειτουργός
ΚΑΠΗ Ασβεστοχωρίου	Ασβεστοχώρι	100-400	Περίπου 500 άτομα μηνιαίως	3	Κοινωνική Λειτουργός, Φυσικοθεραπεύτρια, Νοσηλεύτρια
ΚΑΠΗ Φιλύρου	Φίλυρο	100-400	Περίπου 500 άτομα μηνιαίως	1	Κοινωνική Λειτουργός

Στο ν.π. υλοποιείται το **Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι**. Σκοπός του είναι η παραμονή του ωφελούμενου στο φυσικό του περιβάλλον. Οι δομές του για την καλύτερη και λειτουργικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών, ταυτίζονται με τις περιοχές παρέμβασης και είναι συνολικά τέσσερις και εξυπηρετούν περίπου 260 άτομα, ηλικιωμένους και ΑΜΕΑ, που αντιμετωπίζουν αποδεδειγμένη αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης, σοβαρά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα και προβλήματα

υγείας, αλλά και άτομα που είναι αποκλεισμένα ή δεν εξυπηρετούνται πλήρως. Οι υπηρεσίες παρέχονται στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες μετά από επίσκεψη της κοινωνικής λειτουργού στο σπίτι των εξυπηρετούμενων με συχνότητα η οποία εκτιμάται ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους. Παράλληλα πρέπει να επισημανθεί ότι όταν κρίνεται αναγκαίο παρέχονται υπηρεσίες κατ' οίκον στα ανωτέρω άτομα (μικροαγορές, πληρωμές λογαριασμών ΔΕΚΟ, Τράπεζες, αγορά φαρμάκων κ.ά.). Σε όλες τις δομές του προγράμματος λειτουργούν οι τακτικές υπηρεσίες: α) συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη των ατόμων που χρήζουν βοήθειας, β) ιατροφαρμακευτική φροντίδα και νοσηλευτική μέριμνα, γ) πρόληψη αγωγής υγείας, δ) φροντίδα νοικοκυριού, ε) συμμετοχή στο πρόγραμμα “e-health” .

Φορέας δομή	Δημοτικό διαμέρισμα	Αριθμός ατόμων που δύναται να εξυπηρετήσει	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετεί	απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι (ειδικότητες)
1 ^ο Βοήθεια στο Σπίτι Πυλαίας	Πυλαίας	65	60	4	Ψυχολόγος, Νοσηλεύτρια, Οικογενειακή Βοηθός
2 ^ο Βοήθεια στο Σπίτι Πυλαίας	Πυλαίας	65	41	4	Κοινωνική Λειτουργός, Νοσηλεύτρια, Οικογενειακή Βοηθός
Βοήθεια στο Σπίτι Πανοράματος	Πανοράματος	65	65	4	Κοινωνική Λειτουργός, Νοσηλεύτρια, Οικογενειακή Βοηθός
Βοήθεια στο Σπίτι Χορτιάτη	Χορτιάτη, Ασβεστοχώρι, Φίλυρο	65	41	4	Κοινωνιολόγος, Νοσηλεύτρια, Οικογενειακή Βοηθός

Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί

Στο ν.π. του δήμου λειτουργούν έξι παιδικοί σταθμοί οι οποίοι φιλοξενούν 245 παιδιά. Το ΝΠΔΔ εντάχθηκε στα Προγράμματα «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» του ΕΣΠΑ, όπου συνολικά εντάχθηκαν και επιχορηγήθηκαν 101 φιλοξενούμενα παιδιά. Τα τροφεία παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα, στηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο τις οικογένειες στη δύσκολη οικονομική συγκυρία της εποχής. Επίσης, εφαρμόστηκε η πολιτική στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων οικογενειών με πρώτον την δωρεάν φοίτηση των παιδιών των οποίων οι οικογένειες βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας και το ετήσιο οικογενειακό

εισόδημα ανέρχεται στα 6.000,00 € και δεύτερον τα πολύ χαμηλά μηνιαία τροφεία, ύψους 40 € για ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 30.000,00 €, συμπληρώνοντας έτσι τα κενά και τις αβλεψίες του ευρωπαϊκού προγράμματος του ΕΣΠΑ. Οι υπηρεσίες που παρέχονται στις δομές των δημοτικών παιδικών σταθμών έχουν ως εξής: α) παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, β) βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν ολόπλευρα, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά, γ) ενσωματώνουν την πολιτισμική και θρησκευτική ή μορφωτική πολυπολιτισμικότητα, δ) ευαισθητοποιούν τους γονείς σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας, ε) παρέχουν ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και στ) βοηθούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στην ομαλή μετάβασή τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον και την εν γένει κοινωνικοποίησή τους κ.ά.. Επιπλέον πραγματοποιούνται εκδηλώσεις σε όλους τους παιδικούς σταθμούς τα Χριστούγεννα, τις Απόκριες, το Πάσχα και το Καλοκαίρι.

Φορέας δομή	Δημοτικό διαμέρισμα	Αριθμός ατόμων που δύναται να εξυπηρετήσει	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετεί	απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι (ειδικότητες)
Παιδικός Σταθμός Πυλαίας	Πυλαίας	75	75	9	Βρεφονηπιοκόμος, Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου, Καθαρίστρια
θΠαιδικός Σταθμός Μαρία Τερλεμέσoglou	Πυλαία	75	75	9	Βρεφονηπιοκόμος, Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου, Καθαρίστρια
Παιδικός Σταθμός Πανοράματος	Πανοράματος	80	60	7	Βρεφονηπιοκόμος, Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου, Καθαρίστρια
Παιδικός Σταθμός Χορτιάτη	Χορτιάτη	25	17	3	Βρεφονηπιοκόμος, Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου, Καθαρίστρια
Παιδικός Σταθμός Ασβεστοχωρίου	Ασβεστοχωρίου	25	21	3	Βρεφονηπιοκόμος, Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου, Καθαρίστρια
Παιδικός Σταθμός Φιλύρου	Φιλύρου	25	16	3	Βρεφονηπιοκόμος, Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου, Καθαρίστρια

Πάρκο Κυκλοφοριακής αγωγής

Το Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής λειτουργεί με την υποστήριξη ενός εξειδικευμένου συνεργάτη κ. Τιμαμόπουλου, βαλκανιονίκη ποδηλασίας και μέλος της

Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, ο οποίος σε καθημερινή βάση υλοποιεί προγράμματα εκμάθησης ποδηλάτου σε μικρά παιδιά. Επίσης το χώρο επισκέπτονται πολλά σχολεία και πραγματοποιούνται διαλέξεις και επιδείξεις εκμάθησης κυκλοφοριακής αγωγής. Οι υπηρεσίες διατίθενται δωρεάν σε όλους τους επισκέπτες του πάρκου και το πρόγραμμα στέφεται με μεγάλη επιτυχία.

Φορέας δομή	Δημοτικό διαμέρισμα	Αριθμός ατόμων που δύναται να εξυπηρετήσει	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετεί	απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι (ειδικότητες)
Πάρκο Κυκλοφοριακής αγωγής Πανοράματος	όλα	3.000	2.000	1	Εξωτερικός συνεργάτης

Δημοτική Βιβλιοθήκη

Η δημοτική βιβλιοθήκη Πανοράματος έχει επισκευσιμότητα 10-15 αναγνωστών ημερησίως και οι αναγνώστες με κάρτα δανεισμού είναι περίπου 650 άτομα. Ο αριθμός τίτλων βιβλίων ανέρχεται σε 15.000 και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους αναγνώστες είναι ο δανεισμός έντυπου υλικού, η λειτουργία του αναγνωστηρίου, η καθοδήγηση των αναγνωστών στην αναζήτηση τεκμηρίων και βιβλιογραφικού υλικού, η ξενάγηση σχολείων, η πραγματοποίηση παιδικών δραστηριοτήτων φιλαναγνωσίας και δημιουργικής έκφρασης, η λειτουργία Λέσχης Φιλαναγνωσίας ενηλίκων κ.ά. Στη δημοτική βιβλιοθήκη εγκαταστάθηκε εξειδικευμένο πρόγραμμα βιβλιοθηκονομίας Kocha και πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονική καταγραφή των βιβλίων. Επίσης υλοποιούνται προγράμματα ανάγνωσης αγγλικών βιβλίων σε συνεργασία με τις εθελόντριες του Συλλόγου Αποφοίτων του Αμερικανικού Κολλεγίου Παιδικής λέσχης.

Φορέας δομή	Δημοτικό διαμέρισμα	Αριθμός ατόμων που δύναται να εξυπηρετήσει	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετεί	απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι (ειδικότητες)
Δημοτική βιβλιοθήκη Πανοράματος	Πανοράματος	30	15	1	Βιβλιοθηκονόμος

ΚΕΠ Υγείας

Το ΚΕΠ Υγείας αποτελείται από δυο δομές και έχει σκοπό την πρόληψη και την προαγωγή της υγείας. Ενημερώνει τους κατοίκους του δήμου για τις προληπτικές εξετάσεις που προτείνονται για την έγκαιρη διάγνωση συγκεκριμένων νοσημάτων. Τα τρία προγράμματα που υλοποιούνται σε συνεργασία με το Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων είναι:

α) Πρόγραμμα της Τηλεϊατρικής,

Είναι μια πρωτοποριακή υπηρεσία που στοχεύει στη βελτίωση της φυσικής κατάστασης των πολιτών, στη διατήρηση της ευεξίας τους και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους, εστιάζοντας στην πρόληψη σε αντίθεση με την σημερινή πρακτική που επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των ασθενειών. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ασθενείς με χρόνιες παθήσεις, σε ηλικιωμένους που παρακολουθούν την κατάσταση της υγείας τους και σε κάθε πολίτη στο πλαίσιο της προληπτικής ιατρικής. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να κάνουν χρήση των υπηρεσιών του προγράμματος κατόπιν τηλεφωνικού ραντεβού.

β) Πρόγραμμα της πύλης ενημέρωσης για την Υγεία μου

Η υπηρεσία αφορά στη δωρεάν δημιουργία «Ηλεκτρονικού Ιατρικού Φακέλου» από όσους το επιθυμούν και την άμεση και συνεχή ενημέρωσή τους για θέματα υγείας. Κάθε μέλος – χρήστης αποκτά ασφαλή πρόσβαση μέσω κωδικών, στον ιατρικό ηλεκτρονικό φάκελο και του παρέχεται η δυνατότητα της συνεχούς πρόσβασης στο ιατρικό ιστορικό του, η διαμόρφωση του προσωπικού ιατρικού φακέλου, η χρήση προσωπικού ιατρικού ημερολογίου και δυνατότητα υπενθύμισης ιατρικών ραντεβού μέσω e-mail, η αναλυτική ενημέρωση για τη λειτουργία των τμημάτων και των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας του δήμου κ.ά.. Οι ενδιαφερόμενοι επισκέπτονται την επίσημη διαδικτυακή σελίδα του δήμου <http://www.pilea-hortiatis.gr> και συμπληρώνουν την αίτηση στην υπερσύνδεση http://www.patientlink.eu/direct.php?partner_id=783&language_id=2, από όπου και λαμβάνουν μοναδικούς κωδικούς πρόσβασης, ώστε να δημιουργήσουν τον προσωπικό τους Ηλεκτρονικό Ιατρικό Φάκελο.

γ) δράσεις για την προαγωγή της Υγείας.

Μέσω του παραπάνω προγράμματος πραγματοποιούνται οι εξής δράσεις: πρόγραμμα πρόληψης σακχαρώδη διαβήτη με δωρεάν εξέταση, πρόγραμμα προληπτικής ιατρικής με παράλληλη εκτίμηση του καρδιαγγειακού κινδύνου για τους υπαλλήλους του δήμου, δωρεάν έλεγχος μαστού και τεστ Παπανικολάου στο δήμο, ενημερωτική εκδήλωση στο ΚΑΠΗ Πυλαίας με θέμα «Πρώτη η Ελλάδα στην κατανάλωση αντιβιοτικών στην Ευρώπη» κ.ά..

Φορέας δομή	Δημοτικό διαμέρισμα	Αριθμός ατόμων που δύναται να εξυπηρετήσει	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετεί	απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι (ειδικότητες)
ΚΕΠ Υγείας Πανοράματος	όλα	Δεν ορίζεται αριθμός	110	2	Κοινωνική Λειτουργός και Νοσηλεύτρια
Υπηρεσίες Υγείας Χορτιάτη	Χορτιάτη	Δεν ορίζεται αριθμός	400 – 500 άτομα μηνιαίως	1	Νοσηλεύτρια

Εθελοντισμός

Στο δήμο πρέπει να αναπτυχθεί ένα ισχυρότερο δίκτυο εθελοντών στο οποίο να συμμετέχουν φορείς, σύλλογοι, ΜΚΟ και απλή δημότες οι οποίοι να στηρίζουν τις ενέργειες του Δήμου στον κοινωνικό τομέα. Ένα ενισχυμένο δίκτυο εθελοντών θα συμβάλλει καθοριστικά στη σύσταση και λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου, Κοινωνικού Ιατρείου και άλλων δομών. Πέραν απ' όλα αυτά η εθελοντική δράση εστιάζεται κυρίως στην ανακούφιση καθημερινών αναγκών των πολιτών είτε ενισχύοντάς τους οικονομικά είτε παρέχοντας τους βασικά είδη διατροφής ένδυσης υπόδησης κ.ά.. Γεγονός είναι πάντως πως οι ανάγκες των πολιτών για παροχή βασικών ειδών ολοένα και αυξάνονται καθώς μεγαλώνει ο αριθμός των ανέργων.

Προγραμματική Σύμβαση

Υπογράφηκε προγραμματική σύμβαση μεταξύ του δήμου Πυλαίας- Χορτιάτη και του Ν.Π.Δ.Δ. με τη επωνυμία «Κέντρο Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας». Ο δήμος Πυλαίας Χορτιάτη και το ΚΕΚΠΑΠ λειτουργούν με παραπλήσιες αρμοδιότητες εφαρμογής πολιτικών, συνεργασιών, δράσεων και προγραμμάτων που αποσκοπούν στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του δήμου, με την παροχή υπηρεσιών που αφορούν στην απασχόληση, στην υγεία, στην κοινωνική

αλληλεγγύη, στη διαχείριση εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων, στη χορήγηση οικονομικών και άλλων βοηθημάτων διαβίωσης και εν γένει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών που διαβιούν και δραστηριοποιούνται εντός των ορίων της δημοτικής επικράτειας.

Με τη σύμβαση αυτή προβλέπεται η διάθεση προσωπικού από την πλευρά του δήμου και του ΚΕΚΠΑΠ ώστε να εκτελεστούν αρτιότερα όλες οι δράσεις και τα προγράμματα των δύο φορέων. Συγκεκριμένα, οι δράσεις αυτές είναι οι εξής:

- α. Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – Προαγωγής Υγείας
- β. Πρόγραμμα «Δημιουργία και δικτύωση δημοτικών Κέντρων Πρόληψης Υγείας (ΚΕΠ Υγείας) για την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής Υγείας»
- γ. δράσεις της κοινωνικής πολιτικής και δημόσιας υγείας του δήμου
- δ. δομές και δράσεις κοινωνικής πολιτικής και δημόσιας υγείας που υλοποιεί το «Κέντρο Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας»

SWOT ANALYSEH

ΚΕΚΠΑΠ	
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
Γειτνίαση του Δήμου με τα ΠΣΘ	Οι δυσκολίες για τη διατήρηση της χρηματοδότησης από το Δήμο Πυλαίας – Χορτιάτη
Η διασπορά των δομών σε όλη την επικράτεια του δήμου, ώστε σε κάθε οικισμό υπάρχει το σύνολο των βασικών διατιθέμενων δομών	Η σαφής έλλειψη προσωπικού στις δομές και ειδικά στο διοικητικό τμήμα
Το ικανοποιητικό επίπεδο παροχής υπηρεσιών	Οι πεπαλαιωμένες σε πολλές περιπτώσεις κτιριακές εγκαταστάσεις και η απουσία των μέσων
Ο καλός (και ενθαρρυντικός) βαθμός ικανοποίησης των ωφελούμενων και η συμμετοχή τους στις πρωτοβουλίες και τις δράσεις του οργανισμού	Η έλλειψη εφαρμογής μεθόδων μέτρησης αποτελεσματικότητας και μη εφαρμογή στοχοθεσίας
Η εμπειρία του υπάρχοντος προσωπικού	Η καθυστέρηση εφαρμογής ενός στρατηγικού σχεδίου με πνοή και σύγχρονες και φρέσκιες αντιλήψεις και

	ιδέες
Το ολοκληρωμένο σχέδιο οργάνωσης, ανάπτυξης, δικτύωσης και εκπαίδευσης που υλοποιείται	Η ασθενική ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού και εξωστρέφειας στις συνεργασίες με φορείς, ιδρύματα και επιχειρήσεις
	Η έλλειψη καταγραφής και οργανωμένης εφαρμογής σταθερών και αποδοτικών διαδικασιών
	Η απαίτηση συνεχούς εκπαίδευσης στο διοικητικό προσωπικό, εξαιτίας των ολοένα και αυξανόμενων απαιτήσεων από τη νομοθεσία
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Εστίαση του ΕΣΠΑ και των χωρικών πολιτικών στο ρόλο των σημαντικών αστικών κέντρων	Οι δυσκολίες διατήρησης επιπέδου χρηματοδότησης από το Δήμο Πυλαίας – Χορτιάτη και τα σενάρια μείωσης χρηματοδότησης από τα σταθερά ετήσια προγράμματα, είτε από Εθνικούς Πόρους, είτε από τα ΕΣΠΑ
Οι αλλαγές του θεσμικού και νομικού πλαισίου για την οργάνωση των ΝΠΔΔ που επιταχύνουν τις διεργασίες για την επιμόρφωση του προσωπικού και την εφαρμογή σύγχρονων προτύπων διοίκησης	Οι πιέσεις του ιδιωτικού τομέα και τη «μνημονιακής» σκέψης για ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών υπηρεσιών ή / και ο ανταγωνισμός των ιδιωτικών επιχειρήσεων με άνισους όρους
Οι εδραιωμένες δημόσιες δομές επιμόρφωσης των υπαλλήλων και η επιπρόσθετη μοριοδότηση επιμορφωτικών σεμιναρίων που δρα ως κίνητρο	Τα σενάρια κατάργησης, συγχωνεύσεων και απολύσεων που απειλούν γενικότερα το οικοδόμημα των κοινωνικών παροχών μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Η διαφαινόμενη συνέχιση των κοινωνικών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ	Οι αποσπασματικές και χωρίς συνέχεια, ρυθμίσεις σε θέματα οργάνωσης, διοίκησης, διαχείρισης και ανθρώπινου δυναμικού από την κεντρική κυβέρνηση
Η έναρξη της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και οι εκ νέου ευκαιρίες ένταξης σε σύγχρονα προγράμματα	Το γραφειοκρατικό, αναποτελεσματικό και περίπλοκο πλαίσιο λειτουργίας των φορέων δημοσίου δικαίου και η προσήλωση σε παραδοσιακές μεθόδους διοίκησης και λειτουργίας
Η αξιοποίηση καλών πρακτικών άλλων δομών	Οι αδυναμίες προσαρμογής των δομών και συστημάτων λειτουργίας προς τις

	εξελισσόμενες ανάγκες
Η κοινωνική αποδοχή του οργανισμού	Η δυσκολία υποκίνησης του ανθρώπινου δυναμικού λόγω θεσμικής έλλειψης κινήτρων και πραγματικής ατομικής αξιολόγησης

2.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στην παρούσα έρευνα διερευνήσαμε το σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο και, πιο συγκεκριμένα, την περίπτωση του δήμου Πυλαίας- Χορτιάτη. Μέσα από τη μελέτη αυτή και από τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων, μας δόθηκε η ευκαιρία να παρουσιάσουμε και να αναλύσουμε την υφιστάμενη κατάσταση του δήμου όσον αφορά την κοινωνική του πολιτική, καθώς και να κατανοήσουμε τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες που παρατηρούνται.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που παρατηρείται είναι η έλλειψη σχεδιασμού και συντονισμού στον τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η κεντρική διοίκηση σχεδιάζει χωρίς να γνωρίζει τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται να υλοποιήσει μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο προγράμματα κοινωνικής πολιτικής χωρίς ιδιαίτερη στήριξη από την κεντρική διοίκηση.

Πολλές φορές παρατηρείται το φαινόμενο των αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, με αποτέλεσμα οι ωφελούμενοι να απολαμβάνουν την ίδια υπηρεσία από πολλές πηγές. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο εμπλέκονται οι ΜΚΟ, η Εκκλησία και διάφοροι θεσμοθετημένοι ή μη φορείς που επιχειρούν να παρέχουν υπηρεσίες στον αδύναμο πολίτη. Γι' αυτό απαιτείται σε κεντρικό επίπεδο η δημιουργία ενός ενιαίου φορέα όπου θα εντάσσονται όλες οι δομές παροχής υπηρεσιών, διαχωρισμένες ανά είδος υπηρεσίας και ωφελούμενων ομάδων ώστε να διευκολύνεται ο έλεγχος και να επιτυγχάνεται ο συντονισμός και η δικτύωση όσων παρέχουν κοινωνική πολιτική.

Ο δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη αξιοποιεί τα ευρωπαϊκά κονδύλια ΕΣΠΑ προκειμένου να υλοποιήσει τα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής και να καλύψει τα χρηματοδοτικά κενά μεταξύ των οικονομικών δυνατοτήτων του και των απαιτήσεων που προκύπτουν από τις παραπάνω δράσεις κοινωνικής πολιτικής για την

απρόσκοπτη λειτουργία των δομών και της παροχής υπηρεσιών κυρίως στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της οπτικής αποτελεί η υλοποίηση του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» στο πλαίσιο υλοποίησης του οποίου διαπιστώθηκαν προβλήματα άμεσα συνδεδεμένα με το ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα κυριότερα προβλήματα διαπιστώνονται στις διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού, στον τομέα προμηθειών όπου ακολουθείται αυστηρά το θεσμικό πλαίσιο που διέπει του δήμους και στη ροή της χρηματοδότησης. Παρατηρείται ότι υφίστανται σημαντικές καθυστερήσεις σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό με αποτέλεσμα να μην ικανοποιούνται έγκαιρα οι στόχοι του προγράμματος. Επιπλέον, αντικειμενικές δυσκολίες υφίστανται με τη λήξη της απασχόλησης του προσωπικού και τις εκ νέου παρατάσεις των συμβάσεών τους από την κεντρική διοίκηση, με αποτέλεσμα το προσωπικό που απασχολείται στην παραπάνω δομή να έρχεται συνεχώς αντιμέτωπο με την αβεβαιότητα και την ανεργία. Για την επίλυση των παραπάνω ζητημάτων απαιτείται ισχυρή πολιτική βούληση ώστε τα ευρωπαϊκά προγράμματα να υλοποιούνται υπό το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους ΟΤΑ αλλά με νομοθετικές ρυθμίσεις να εξαιρούνται από τις χρονοβόρες διαδικασίες. Απαιτείται ευελιξία ώστε να είναι εφικτή η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των ωφελουμένων μέσω της εξασφάλισης της απαιτούμενης χρηματοδότησης.

Ο δήμος Πυλαίας - Χορτιάτη έχει εκπονήσει επιχειρησιακό πρόγραμμα δράσης στο οποίο διατυπώνεται το όραμα και η αποστολή της δημοτικής αρχής και καταγράφονται αναλυτικά οι στόχοι, οι οποίοι θα αποτελέσουν την πυξίδα για την επόμενη πενταετία. Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου αναλύεται διεξοδικά η υφιστάμενη κατάσταση και οι δυνατότητές του ώστε να ανταποκρίνεται στα κρίσιμα ζητήματα των πολιτών του. Επίσης αποτυπώνονται και οι αδυναμίες του επιχειρησιακού προγράμματος δράσης κοινωνικής πολιτικής, οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν με συγκεκριμένες πολιτικές. Μια καλή πρακτική αποτελεί η συγχώνευση των κοινωνικών δομών με τη δημιουργία μιας μόνο Διεύθυνσης κοινωνικής πολιτικής η οποία θα διαχωρίζεται σε επιμέρους τμήματα κοινωνικών υπηρεσιών. Μέσω της παραπάνω διαδικασίας θα επανδρωθούν επαρκώς τα τμήματα από ανθρώπινο δυναμικό και θα εξοικονομηθούν οικονομικοί πόροι παρέχοντας έτσι αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες υπηρεσίες. Μέσω της ορθολογικής αναδιοργάνωσης των εσωτερικών υπηρεσιών και της απομάκρυνσης της γραφειοκρατίας, θα πραγματοποιούνται ευκολότερα οι στόχοι του εκάστοτε

προγράμματος και θα εξοικονομούνται πόροι που κρίνονται απαραίτητη για την υλοποίηση των κοινωνικών προγραμμάτων. Βέβαια το αντικείμενο παροχής κοινωνικών υπηρεσιών είναι πολλαπλό και ιδιαίτερα πολύπλοκο και ίσως να υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες συγκέντρωσης όλων των αρμοδιοτήτων σε μια μόνον Διεύθυνση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Κατ' αυτόν τον τρόπο όμως διασφαλίζεται καλύτερος συντονισμός, έλεγχος και ταυτόχρονα επίτευξη οικονομίας κλίμακας κυρίως στον τομέα του αναγκαίου προσωπικού.

Οι υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής του δήμου Πυλαίας - Χορτιάτη για την υλοποίηση των προγραμμάτων «Κοινωνικό Παντοπωλείο» και «Κέντρα Κοινότητας» θα στεγαστούν στο Β' ΚΑΠΗ Πυλαίας. Ο χώρος είναι προσβάσιμος από ΑΜΕΑ, όμως δεν υφίσταται καλή συγκοινωνία στην συγκεκριμένη κοινωνική δομή – και αυτό θα δυσχεράνει το έργο της. Ενδεχομένως, το παραπάνω πρόβλημα μπορεί να ξεπεραστεί προσωρινά με την ισχυροποίηση των εθελοντικών ομάδων δράσης. Οι υπόλοιπες υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής παραμένουν χωροταξικά στη δημοτική ενότητα Πανοράματος που αποτελεί τον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ της δημοτικής ενότητας Χορτιάτη και της δημοτικής ενότητας Πυλαίας. Μ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται αποτελεσματικά η προσβασιμότητα των ωφελουμένων σ' αυτές. Επιπλέον, στις υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής του δήμου υπάρχει επαρκής τεχνολογικός εξοπλισμός και υφίσταται δυνατότητα υλοποίησης όλων των κοινωνικών προγραμμάτων. Επίσης, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της περιοχής αποτελούν οι μεγάλες γεωγραφικές αποστάσεις και η δυσκολία διανομής τροφίμων, ειδών ένδυσης και υπόδησης ή κατ' οίκον παροχή κοινωνικής υπηρεσίας στις απομακρυσμένες περιοχές, όπως η ορεινή περιοχή του Φιλύρου, του Ασβεστοχωρίου και του Χορτιάτη. Ενδεχομένως, τα παραπάνω προβλήματα μπορούν να επιλυθούν με την ενίσχυση των εθελοντικών ομάδων οι οποίες θα πραγματοποιούν τις αναγκαίες δράσεις.

Στον δήμο Πυλαίας - Χορτιάτη θα υλοποιηθεί άμεσα η υπηρεσία «one stop shop» σύμφωνα με τις οδηγίες εφαρμογής και λειτουργίας των κέντρων κοινότητας του Υπουργείου Εργασίας κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής αλληλεγγύης. Η παραπάνω υπηρεσία θα λειτουργεί μέσω μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας στην οποία θα καταγράφονται οι παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες των εκάστοτε δήμων και θα επιδιωχθεί η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή εξυπηρέτησης διασύνδεσης των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και

υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης (ν.4368, ΦΕΚ 21 Α'/21.02.2016 και η Κοινή Υπουργική Απόφαση με Α.Π. Δ23/ΟΙΚ. 14435/1135/29.03.2016 που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας τους ΦΕΚ 854 Β'/30.03.2016).

Ο δήμος συνεργάζεται με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς οι οποίοι συμβάλλουν με την ενεργή συμμετοχή τους και τη δημόσια διαβούλευση στην επίλυση κρίσιμων ζητημάτων των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Απαραίτητη κρίνεται η συμμετοχή του προσωπικού και των ωφελουμένων στο σχεδιασμό του προγράμματος της αλλαγής, στον οποίο συμπεριλαμβάνονται οι απόψεις και προσδοκίες των ωφελουμένων. Μέσω της ανωτέρω διαδικασίας επιτυγχάνεται η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων και ενσωματώνονται οι αλλαγές στο προγραμματισμό των δράσεων και παρατηρείται μια αλλαγή κουλτούρας στις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες.

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον σχεδιασμό μιας κοινής βάσης δεδομένων στον οποίο θα αναλύονται τα εξατομικευμένα ζητήματα των ωφελουμένων και με τη διαδικασία της διαβούλευσης να συναποφασίζεται η αλλαγή προγραμματισμού και σχεδιασμού της παρεχόμενης κοινωνικής υπηρεσίας. Η συμβολή όλων των εμπλεκόμενων στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών είναι αναγκαία διότι επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση των αναγκών των ωφελουμένων και δημιουργείται πνεύμα ευρύτερης αποδοχής και υποστήριξης των αλλαγών στην παροχή της κοινωνικής υπηρεσίας. Έτσι αξιοποιούνται οι πόροι και προωθείται η τεχνογνωσία των εμπλεκόμενων και επιτυγχάνονται οι στόχοι των κοινωνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ γενικότερα. Οι κοινωνικές συμπράξεις δημιουργούν το λεγόμενο «κοινωνικό κεφάλαιο» στο οποίο μπορούν να στηριχθούν οι κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου. Συμβάλλουν με οργανωμένο τρόπο στη δημόσια διαβούλευση αναπτύσσοντας ένα κοινό όραμα για την πόλη και την ποιότητα ζωής των πολιτών της (δημιουργία κοινών χώρων). Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των συμπράξεων απαιτείται πνεύμα εμπιστοσύνης μεταξύ των εμπλεκόμενων, σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων και συντονισμός. Με την παραπάνω διαδικασία επιτυγχάνονται αποτελεσματικότερα οι στόχοι των κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου.

Συμπερασματικά, ο δήμος Πυλαίας- Χορτιάτη αποτελεί ένα παράδειγμα άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο μέσα από την αξιοποίηση ευρωπαϊκών και κρατικών επιταγών. Πρόκειται για ένα δήμο στον οποίο λειτουργούν βασικές δομές κοινωνικής πολιτικής και εφαρμόζονται πολλά προγράμματα, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών και ιδιαίτερα όσων ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Τα πλεονεκτήματα της λειτουργίας των παραπάνω δομών και προγραμμάτων είναι ότι έχουν απήχηση από τους δημότες και ότι διευκολύνουν σε μεγάλο βαθμό τη ζωή τους. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν και αρκετές αδυναμίες οι οποίες συνδέονται είτε με την έλλειψη οργάνωσης και συντονισμού είτε με τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες της εποχής.

Η μελέτη ενός συγκεκριμένου δήμου πάνω στο θέμα της άσκησης κοινωνικής πολιτικής προσφέρει σημαντικές πληροφορίες όσον αφορά την κοινωνική πολιτική σε τοπικό επίπεδο, ενώ ταυτόχρονα δίνει μία εικόνα για την υπάρχουσα κατάσταση η οποία επικρατεί στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ωστόσο, θα ήταν χρήσιμο να μελετηθούν σε βάθος όλα τα προγράμματα και οι δράσεις κοινωνικής πολιτικής, ώστε να κατανοηθούν καλύτερα οι στόχοι και η σημασία τους, αλλά και οι αδυναμίες τους ώστε να αντιμετωπιστούν. Επίσης, σημαντικές πληροφορίες θα μπορούσε να προσφέρει η μελέτη των απόψεων των κατοίκων κάποιου δήμου πάνω στην αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής που υφίσταται σε αυτόν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

- Begg, I. and Berghman, J. (2002), “*Introduction: EU Social (Exclusion) Policy Revisited*”, Journal of European Social Policy, Vol.12, No. 3
- Collins, D., Gillert, A. and Hennessy, P. (1992), “*International Organizations and European Social Policy*”, Journal of European Social Policy, Vol. 2
- Da Costa, A.B. (1997), “*Social Policy and Competitiveness*” in Beck, W.-Maasen, L. – Walker, A., The Social Quality of Europe, Kluwer, Hague
- European Commission (2003), “*The Social Situation in the European Union 2003*”, Office for official publication of the European Communities, Luxemburg
- Kleinman, M. (2002), “*A European Welfare State? European Union Social Policy in Context*”, Palgrave, Hampshire

Ελληνική

- Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου ‘*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*’, 2010
- Αρταβάνη Μ. – Α., (2012), ‘*Η Αναπτυξιακή Διάσταση του Προγράμματος ‘Καλλικράτης’ σε περίοδο κρίσης*’
- Δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη – Επιχειρησιακό Σχέδιο 2012 – 2014
- Ε.Ε.Τ.Α.Α.- Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., (2008), ‘*Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο – Προτάσεις για τη διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου*’, Αναπτυξιακή Τρικάλων
- Ε.Ε.Τ.Α.Α., (2013), ‘*Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων & νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων*’
- Ε.Ε.Τ.Α.Α., (2014), ‘*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα ‘Καλλικράτης’*’, Ν.3852/10 (ΦΕΚ 87/Α/7-6-2010)
- Ε.Ε.Τ.Α.Α., (2014), ‘*Οι Δήμοι σε αριθμούς*’, ΚΕΔΕ – ΕΕΤΑΑ, Αθήνα
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010, “*Ευρώπη 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη*”

- Θεοδώρου Ι., (2007), ‘‘ Τα έσοδα των δήμων και των κοινοτήτων ’’, Εκδόσεις του ιδίου, Θεσσαλονίκη, 2007
- Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2006), ‘‘ Κοινωνική πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση ’’, Τελική Έκθεση, Αθήνα
- Καραναστάσης Μ., (2011), ‘‘ Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης ’’, Αθήνα
- Κατσούλης Δ., (2012), ‘‘ Το Πρόγραμμα ‘‘Ιωάννης Καποδίστριας’’ – Μια κριτική προσέγγιση ’’
- Κοινωνικό Πολύκεντρο, (2013), ‘‘ Επιπτώσεις των περιοριστικών πολιτικών στις δημόσιες υπηρεσίες, δημόσια αγαθά και ανθρώπινο δυναμικό της δημόσιας διοίκησης ’’
- Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., (2006), ‘‘ Έρευνα καταγραφής και αποτύπωσης των προβλημάτων, των αναγκών και των ενεργειών για τη συνέχιση λειτουργίας των Μονάδων ‘‘Βοήθεια στο Σπίτι’’ ’’
- Κοινωνικό Πολύκεντρο (2014), ‘‘ Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα δημόσια αγαθά ’’
- Κοντιάδης Ξ. / Απίστουλας Δ., (2006), ‘‘ Μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους και τοπική αυτοδιοίκηση – Συντονισμός και δικτύωση των δομών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο ’’, Παπαζήση, Αθήνα
- Κωστής Π., 2013, ‘‘ Επικρατούντα Κοινωνικά Μοντέλα στην Ευρώπη: Πως επηρεάζουν τις Συνθήκες Ανάπτυξης και την Αγορά Εργασίας ’’
- Ληξουριώτης Γ, (1992), ‘‘ Προστατευτικός νομοθετικός παρεμβατισμός και η εμφάνιση του εργατικού δικαίου στην Ελλάδα: η περίπτωση της παιδικής εργασίας ’’, στο Γ. Μαυρογορδάτος – Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμ) Βενιζελισμός και αστικός εκσυγχρονισμός, [Ε.Κ., Ηράκλειο
- Περράκης Σ., (1990), ‘‘ Ευρωπαϊκός κοινωνικός χώρος και κοινοτικός κοινωνικός χάρτης: η διεθνής κοινοτική και η Ελληνική διάσταση των ρυθμίσεων ’’, Σάκκουλα, Αθήνα
- Τράντας Γ., (2004), ‘‘ Η τοπική διάσταση της κοινωνικής πολιτικής: Ευρωπαϊκή Ένωση – Ελλάδα ’’, ΙΣΤΑΜΕ, Αθήνα
- Τσάτσος Ν., (1988), ‘‘ Οι κρατικές επιχορηγήσεις προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση ’’

- Υ.Α. του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Α.Π. 74754/30/12/2010 με θέμα ‘*Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής κλπ. των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ β’ βαθμού*’
- Χρηστάκης, Ν. (2010). *Το πρόσωπο και οι άλλοι. Θέματα επικοινωνίας και κοινωνικής ψυχολογίας*, Αθήνα: Παπαζήση

Διαδίκτυο

- http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm
- <http://www.ypes.gr>
- <http://www.eetaa.gr>
- <http://www.kedke.gr>
- <http://www.espa.gr>
- <http://www.ita.org.gr>
- http://www.dimos_pileas-hortiatis.gr

Συντομογραφίες

- Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση
- Ε.Ε.Τ.Α.Α.: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε.
- Ε.Κ.Τ.: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
- Ε.Π.: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- Ε.Σ.Π.Α.: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
- Ι.Τ.Α.: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Κ.Α.Π.: Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
- Κ.Δ.Κ.: Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
- Κ.Ε.Δ.Ε.: Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, επίσης Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
- Κ.Π.Σ.: Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
- Μ.Κ.Ο.: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
- Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

- Ο.Ε.Υ.: Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
- Ο.Τ.Α.: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Π.Ν.Π.: Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου
- Τ.Α.: Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Υ.Α./Κ.Υ.Α.: Υπουργική Απόφαση / Κοινή Υπουργική Απόφαση
- Υ.Δ.Μ.Η.Δ.: Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- ΥΠ.ΕΣ.: Υπουργείο Εσωτερικών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**Ερωτηματολόγιο Διερεύνησης
Μηχανισμών Κοινωνικής Ανάπτυξης
σε Τοπικό Επίπεδο**

Στοιχεία Φορέα	
Δήμος	
Όνομα Φορέα	
Όνοματεπώνυμο ερωτώμενου	
Θέση στο Φορέα	
Τηλέφωνα επικοινωνίας	
Email επικοινωνίας	

1. Σύμφωνα με την άποψή σας ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός της περιοχής σας;

α	
β	
γ	
δ	

2. Ιεραρχήστε τα κάτωθι κοινωνικά προβλήματα με σειρά σπουδαιότητας σημειώνοντας με ένα το περισσότερο σημαντικό έως το πέντε λιγότερο σημαντικό:

Ανεργία νέων	
Εγκληματικότητα	
Κοινωνικός αποκλεισμός μειονοτήτων	
Περιορισμένες αναπτυξιακές προοπτικές	
Μετανάστευση	
Φτώχεια	
Ανεργία	
Άλλο (αναφέρατε).....	

3. Πώς ενημερώνονται οι υπηρεσίες του Φορέα για τα κοινωνικά προβλήματα της περιοχής;

Ιεραρχείστε με σειρά συχνότητας από ένα το περισσότερο σημαντικό έως το πέντε λιγότερο σημαντικό:

Δημοτικοί Σύμβουλοι	
Επιστημονικές μελέτες	
Τοπικοί φορείς	
Τοπικά συμβούλια	
Τοπικός τύπος και τα ΜΜΕ	
Άλλο (αναφέρατε).....	

4. Πως ενημερώνονται οι πολίτες/χρήστες για τα προγράμματα του Φορέα;

Ιεραρχείστε τα σημαντικότερα σημειώνοντας με ένα το περισσότερο σημαντικό έως πέντε το λιγότερο σημαντικό:

Τοπικό τύπο, ραδιόφωνο και ΜΜΕ	
Δράσεις ενημέρωσης	
Ανακοινώσεις στις υπηρεσίες	
Τοπικοί φορείς	
Άλλο (αναφέρατε).....	

5. Πως πραγματοποιείται στην περιοχή σας η δημόσια διαβούλευση;

Ιεραρχείστε σειρά σπουδαιότητας σημειώνοντας με ένα το περισσότερο σημαντικό έως πέντε λιγότερο σημαντικό:

Άτυπες συσκέψεις με φορείς	
Συστηματική δημόσια λογοδοσία του Δήμου (ανοιχτή σε όλους)	
Ανακοινώσεις προθέσεων στο διαδίκτυο και κατάθεση απόψεων	
Συνεργασία για τη λήψη αποφάσεων με τοπικές οργανώσεις (ΜΚΟ, Εκκλησία κλπ)	
Άλλο (αναφέρατε).....	

6. Καταγράψτε τρία έως πέντε δυνατά στοιχεία της περιοχής που μπορούν να υποστηρίξουν το στόχο της τοπικής ανάπτυξης:

α	
β	
γ	
δ	
ε	

7. Καταγράψτε τρία έως πέντε αδύναμα στοιχεία της περιοχής που δυσκολεύουν την τοπική ανάπτυξη:

α	
β	
γ	
δ	
ε	

8. Σε ποια ακριβώς προγράμματα και δομές υποστηρίζεται η κοινωνική ανάπτυξη (σημειώστε X):

Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης/επιμόρφωσης	
Στήριξη ανέργων	
Πρόγραμμα υποστήριξης ισότητας των δυο φύλλων	
ΚΗΦΗ	
Μονάδες Πρόνοιας	
ΚΑΠΗ	
Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	
Βρεφονηπιακοί Σταθμοί	
Παιδικοί Σταθμοί	
Άλλο (αναφέρατε)	

9. Πως αξιολογούνται οι υποδομές του Φορέα για την προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης; (σημειώστε X)

Επαρκείς	
Με ελλείψεις αλλά ικανοποιητικές	
Με σημαντικές ελλείψεις	
Ανεπαρκείς	

10. Πως κατανέμονται οι εργαζόμενοι στο Φορέα με βάση τη σχέση εργασίας τους (σημειώσατε αριθμούς)

Σύμβαση έργου	
Σύμβαση ορισμένου χρόνου	
Σύμβαση μαθητείας	
Σύμβαση αορίστου χρόνου	
Τακτικό προσωπικό	
Αποσπασμένο προσωπικό ή άλλο.....	

11. Πως θα αξιολογούσατε τις παρεμβάσεις του Φορέα για τη προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας; (σημειώστε X)

Επαρκείς	
Με ελλείψεις αλλά ικανοποιητικές	
Με σημαντικές ελλείψεις	
Ανεπαρκείς	

12. Πως θα αξιολογούσατε το βαθμό και την αποτελεσματικότητα της δικτύωσης του Φορέα με λοιπούς φορείς παρεμφερών δραστηριοτήτων για την προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης; (σημειώστε X)

Επαρκείς	
Με ελλείψεις αλλά ικανοποιητικές	
Με σημαντικές ελλείψεις	

Ανεπαρκείς	
------------	--

13. Πως αξιολογείτε τον τρόπο και την επάρκεια της χρηματοδότησης του Φορέα για την υλοποίηση των προγραμμάτων – αναλαμβανομένων δράσεων; (σημειώστε X)

Επαρκείς	
Με ελλείψεις αλλά ικανοποιητικές	
Με σημαντικές ελλείψεις	
Ανεπαρκείς	

14. Τέλος, αναφέρετε τρεις έως πέντε αποτελεσματικές και αντίστοιχα αναποτελεσματικές παρεμβάσεις της Αυτοδιοίκησης στην περιοχή αναφορικά με το στόχο της κοινωνικής ανάπτυξης;

	Αποτελεσματικές	Αναποτελεσματικές
α		
β		
γ		
δ		
ε		

Παρατηρήσεις:

Ευχαριστούμε για το χρόνο σας